

Lännerstahöjdens sportstugor

Ylva Schmidt / Anna Ulfstrand

Byggnadshistorisk och etnologisk dokumentation av sportstugebebyggelsen på
Lännerstahöjden, Boo socken, Nacka kommun

STOCKHOLMS LÄNS MUSEUM

Rapport 1995:13

Lännerstahöjdens sportstugor

Byggnadshistorisk och etnologisk dokumentation

Rapport 1995:13

© Stockholms läns museum , Ylva Schmidt, Anna Ulfstrand

STOCKHOLMS LÄNS MUSEUM

Box 6176 102 33 Stockholm
Tel 08 - 690 69 60 Fax 08 - 32 32 72
Besöksadress: Sabbatsbergsvägen 6

Innehåll

Inledning

Bebyggelseinventering av sportstugor
vid Renvägen/Lännerstahöjdens väg

Karta över inventeringsområdet

Etnologisk dokumentation av
Lännerstahöjdens sportstugeområde

Bebyggelseinventerings blanketter

Bilder till byggnadsinventeringen

Utskrifter av intervjuerna

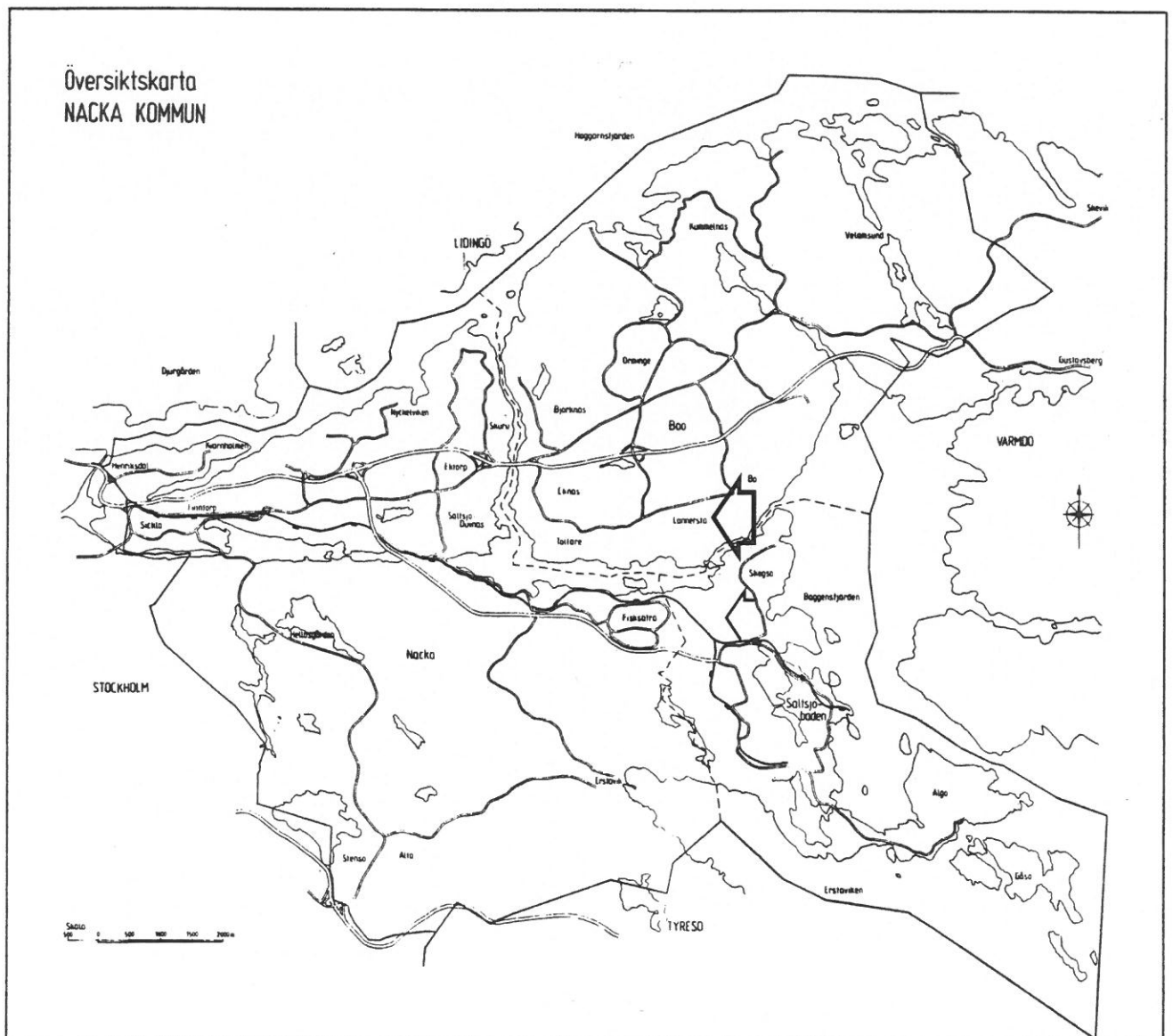
Gamla bilder till intervjuerna

Nytagna bilder till intervjuerna

Omslagsbilden visar dusch en varm sommardag omkring 1945.

Inledning

Stockholms läns museum har på uppdrag av Nacka kommun, Miljö & Stadsbyggnad, genomfört en byggnadshistorisk och etnologisk dokumentation av Lännerstahöjdens sportstugeområde. Arbetet har utförts av antikvarie Ylva Schmidt samt fotograf och etnolog Anna Ulfstrand. Fältarbetet har utförts under våren och sommaren 1995.

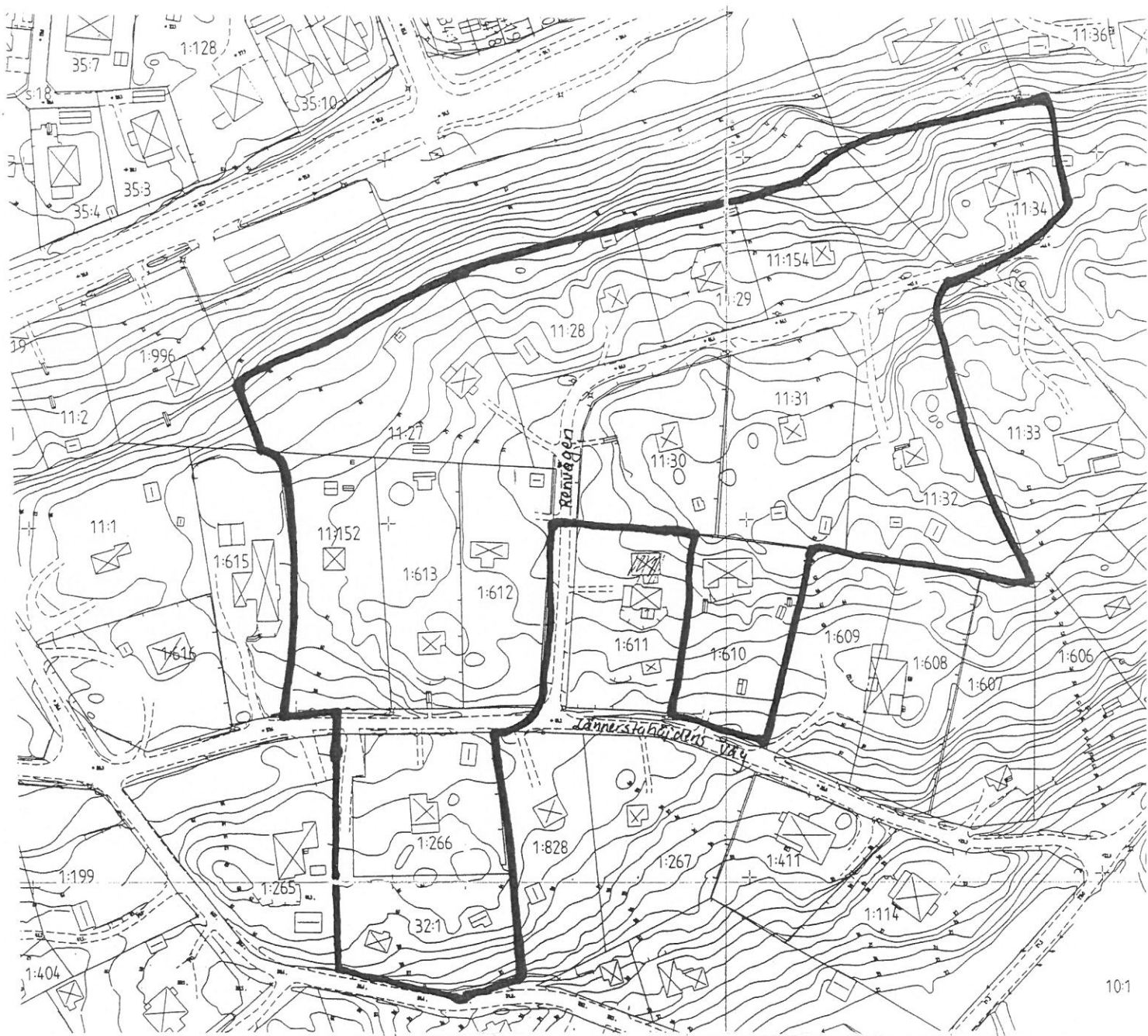
Lännerstahöjden ligger i södra delen av Boo socken, Nacka kommun.

Bebyggelseinventering av sportstugor vid Renvägen/Lännerstahöjdens väg

Sportstugeområdet är beläget på en barrskogsbevuxen höjd i västra Lännersta. Bebyggelseinventeringen omfattar 14 stugor vid Renvägen och Lännerstahöjdens väg.

1930 fastställdes en avstyckningsplan för området vid Lännerstahöjdens väg. 1940 upprättades en byggnadsplan för Renvägen på initiativ av Lännersta Fastighetsaktiebolag. (Byggnadsplanen omfattade även ett område vid Ripstigen och Tjädervägen.)

De inventerade fastigheterna på Renvägen är med några få undantag uppförda av Lännersta Fastighetsaktiebolag under början av 1940-talet. De är små envåninga stugor med fasad av s k stockpanel och taktäckning bestående av tvåkupigt lertegel. Till husen hör vanligen ett uthus och ibland även en liten gäststuga. På tomterna har den ursprungliga vegetationen till stor del bevarats, men på vissa tomter finns anlagda partier med gräsmattor och planterade växter. Stugorna på Lännerstahöjdens väg har en mer varierad utformning och torde till största delen vara uppförda av privatpersoner.

Karta över det inventerade området.

Etnologisk dokumentation av Lännerstahöjdens sportstugeområde

Samtidigt som Nacka kommun anslog pengar till en traditionell bebyggelseinventering av Lännerstahöjdens sportstugeområde beslöt man att även en etnologisk dokumentation, i text och bild, skulle utföras av Stockholms läns museum.

Arbetet inleddes med att ett informationsblad till fastighetsägarna skickades ut där dokumentationen presenterades. Detta brev ledde till att en av fastighetsägarna kontaktade läns museet och erbjöd sig spontant att vara med och även att förmedla kontakt med andra i området. Ytterligare kontakter som ledde till intervjuer togs spontant under arbetet med bebyggelseinventeringen. Sammanlagt gjordes fyra intervjuer på 60-90 minuter. Intervjuerna utfördes med bandspelare och finns med transkriberade som en bilaga i rapporten. Fotografering av hus, trädgårdar och sommarboende skedde också i tre av fallen.

Intervjuerna är uppbyggda som tämligen fria samtal som styrts till en stor del av vad de intervjuade har velat förmedla av sitt sommarboende i Lännersta. Eftersom Nacka kommun arbetar med en detaljplan för området har naturligtvis intervjuerna delvis fokuserat den oro för förändringar i området som några av de sommarboende känner. Här kan man ana att några av de intervjuade har sett intervjun som en möjlighet att förmedla sina åsikter kring detta.

Intervjuerna speglar en lång rad somrar eftersom många av de intervjuade kom till Lännersta redan som småflickor på trettioalet, två familjer köpte sina sommarhus på femtiotalet och en familj kom till Lännersta så sent som 1977. Sommarstugan har naturligtvis betytt olika saker för de olika familjerna. För några har trädgården och odlingsmöjligheterna betytt mycket för andra har det varit viktigt att kunna låta barnen springa rakt ut i naturen. Genomgående i intervjuerna är att man framhäver hur frisk luften är på Lännerstahöjden och hur lugnt och avslappnat livet där är jämfört med inne i stan. Samtliga påpekar dock att det har varit en stor fördel att det ligger så nära Stockholm, det är bekvämt att kunna ta sig till stan snabbt och enkelt.

Ytterligare ett intressant tema som har kommit upp i intervjuerna är hur central betydelse vattnet har. Skulle man borra brunn eller ej, skulle kommunen dra kommunalt vatten eller ej verkar ha varit frågor som följt Lännerstaborna i alla år. De som har egen brunn berättar hur det har underlättat deras sommarboende och tillägger gärna hur de försörjer grannarna med vatten. Flera poängterar också hur gott vattnet i den egna brunnen smakar, en intervju avslutades med att jag nästan ceremoniellt fick dricka ett glas vatten från parets brunn.

Fotografering har skett i samband med intervjutillfällena, vilket har gjort att de snarast beskriver hur husen, trädgårdarna och människorna ser ut. Någon "aktivitet" pågick inte när jag var där. Jag har lagt särskild vikt vid interiör fotograferingarna eftersom de ofta inte ingår i bebyggelseinventeringar. Tanken är

att möbler, föremål och andra inredningsdetaljer berättar mycket om familjen och tiden. Det är intressant hur mycket friare många känner sig när man inreder sitt sommarhus. Gamla möbler från stan samsas med nya, rese- och familjeminnen pryder väggarna allt på en förhållandevis liten yta.

Under en av intervjuerna plockade de tre damer jag pratade med fram en mängd äldre fotografier tagna kring deras hus. Bilderna präglade intervjun och lockade fram berättelser om dras gemensamma barndom. Några av bilderna finns med i rapporten med de intervjuades kommentarer till.

Slutligen vill jag påpeka att detta är en liten dokumentation, men som förhoppningsvis berättar lite om Lännerstabornas syn på sitt sommarboende.

BYGGNAD SINVENTERING

Nacka Kommun, Miljö & Stadsbyggnad
Stockholms läns museum

Fastighet: Lännersta 1:266
Adress: Lännerstahöjdens väg 6

Församling Boo
Område: Lännersta
Kvarter:

Ev. namn:
Nuv. ägare:
Funktion: fritidsbostad

Sign/datum: 1995-04-26 YS
Neg. nr: L95-0029:2-8, 13

Bygglov år: 1946
Byggherre:
Byggmästare:
Arkitekt:
Källor/ritning: Byggnadsnämndens arkiv
Värde:

Huvudbyggnad:

Placering på tomt:
Våningsantal: 1
Planform:
Sockel/grund: betong
Stomme:
Fasadmaterial: stockpanel
Fasadfärg: brun, orange (ockrafärgade) knutar
Takform: sadeltak
Takmaterial/-färg: tvåkupigt lertegel/rött
Snickerier: gröna fönsterbågar, orange(ockrafärgade) omfattningar
Övrigt:

Om- & tillbyggnad:

Byggår:
Funktion: tillbyggnad på baksidan
Material:

Trädgård: häck mot vägen, stenkantade gräsmattor samt planteringar på framsidan

Övrigt:

Övriga byggnader se nästa sida

Övriga byggnader på tomten:

Lännersta 1:266

1.

Funktion: garage
Byggår:
Placering på tomt:
Våningsantal:
Planform:
Sockel/grund:
Stomme:
Fasadmaterial: stockpanel
Fasadfärg: brun, orange (ockrafärgade) knutar
Takmaterial/-färg: tvåkupigt lertegel/rött
Takform:
Snickerier:

2.

Funktion:
Byggår:
Placering på tomt:
Våningsantal:
Planform:
Sockel/grund:
Stomme:
Fasadmaterial:
Fasadfärg:
Takmaterial/-färg:
Takform:
Snickerier:

BYGGNAD SINVENTERING

Nacka Kommun, Miljö & Stadsbyggnad
Stockholms läns museum

Fastighet: Lännersta 1:610
Adress: Lännerstahöjdens väg 17

Församling: Boo
Område: Lännersta
Kvarter:

Ev. namn:
Nuv. ägare:
Funktion: fritidsbostad

Sign/datum: 1995-04-26 YS
Neg. nr:

Bygglov år: uppförd 1934-35
Byggherre:
Byggmästare:
Arkitekt:
Källor/ritning: ägarna, byggnadsnämndens arkiv
Värde:

Huvudbyggnad:

Placering på tomt: tomtens övre del
Våningsantal: 1
Planform:
Sockel/grund: betong
Stomme:
Fasadmaterial: liggande fasspontpanel
Fasadfärg: gul, gröna knutar
Takform: sadeltak
Takmaterial/-färg: tvåkupigt rött lertegel
Snickerier: vita fönster, gröna omfattningar
Övrigt:

Om- & tillbyggnad:

Byggår: 1938
Funktion:
Material:

Trädgård:

Övrigt:

Övriga byggnader se nästa sida

Övriga byggnader på tomten:

Lännersta 1:610

1.

Funktion: gäststuga, var det första huset som uppfördes på tomten
Byggår:
Placering på tomt: tomtens nedre del
Våningsantal: 1
Planform:
Sockel/grund:
Stomme:
Fasadmaterial: liggande fasspontpanel
Fasadfärg: gul, gröna knutar
Takmaterial/-färg: svart papp
Takform: sadeltak
Snickerier: grön dörr, vita fönster

2.

Funktion: uthus
Byggår:
Placering på tomt:
Våningsantal:
Planform:
Sockel/grund:
Stomme:
Fasadmaterial: stående slät panel
Fasadfärg: falu röd
Takmaterial/-färg: papp
Takform:
Snickerier:

BYGGNAD SINVENTERING

Nacka Kommun, Miljö & Stadsbyggnad
Stockholms läns museum

Fastighet: Lännersta 1:612
Adress: Lännerstahöjdens väg 13,
Renvägen 1

Församling: Boo
Område: Lännersta

Ev. namn:
Nuv. ägare:
Funktion: fritidbostad

Kvarter:
Sign/datum: 1995-04-26 YS
Neg. nr: L95-0030:0-3

Bygglov år: 1930
Byggherre:
Byggmästare:
Arkitekt:
Källor/ritning: Fastighetslängd, Byggnadsnämndens arkiv
Värde:

Huvudbyggnad:

Placering på tomt:
Våningsantal: 1
Planform:
Sockel/grund: betong
Stomme:
Fasadmaterial: liggande fasspontpanel
Fasadfärg: brun, vita knutar
Takform: sadeltak
Takmaterial/-färg: papp/brun
Snickerier: vita fönster
Övrigt:

Om- & tillbyggnad:

Byggår: 1954
Funktion:
Material:

Trädgård: staket, vit trägrind, stenmur i öster, naturtomt

Övrigt:

Övriga byggnader se nästa sida

Övriga byggnader på tomten:

Lännersta 1:612

1.

Funktion: vedbod/dass
Byggår:
Placering på tomt:
Våningsantal:
Planform:
Sockel/grund:
Stomme:
Fasadmaterial: liggande fasspontpanel
Fasadfärg: brun
Takmaterial/-färg:
Takform:
Snickerier:

2.

Funktion:
Byggår:
Placering på tomt:
Våningsantal:
Planform:
Sockel/grund:
Stomme:
Fasadmaterial:
Fasadfärg:
Takmaterial/-färg:
Takform:
Snickerier:

BYGGNAD SINVENTERING

Nacka Kommun, Miljö & Stadsbyggnad
Stockholms läns museum

Fastighet: Lännersta 1:613
Adress: Lännerstahöjdens väg 11

Församling: Boo
Område: Lännersta
Kvarter:

Ev. namn:
Nuv. ägare:
Funktion: fritidsbostad

Sign/datum: 1995-04-26 YS
Neg. nr: L95-0028:12-14, L95-0029:0-1

Bygglov år: 1938
Byggherre: spårvägsman C.G. Karlsson
Byggmästare:
Arkitekt: AB Lundqvist och Lindroth, Stockholm "Sigtunastugan"
Källor/ritning: Byggnadsnämndens arkiv
Värde:

Huvudbyggnad:

Placering på tomt:
Våningsantal: 1
Planform:
Sockel/grund: betong
Stomme:
Fasadmaterial: liggande fasspontpanel
Fasadfärg: falu röd, svarta knutar
Takform: sadeltak
Takmaterial/-färg: papp/grå-svart
Snickerier: vita fönster
Övrigt:

Om- & tillbyggnad:

Byggår: 1939, 1946
Funktion:
Material:

Trädgård: staket och grind mot vägen, planteringar framför huset, naturtomt på baksidan

Övrigt:

Övriga byggnader se nästa sida

Övriga byggnader på tomten:

Lännersta 1:613

1.

Funktion: uthus
Byggår:
Placering på tomt:
Våningsantal:
Planform:
Sockel/grund:
Stomme:
Fasadmaterial: liggande slät panel
Fasadfärg: blå
Takmaterial/-färg: svart
Takform: pulpettak
Snickerier:

2.

Funktion:
Byggår:
Placering på tomt:
Våningsantal:
Planform:
Sockel/grund:
Stomme:
Fasadmaterial:
Fasadfärg:
Takmaterial/-färg:
Takform:
Snickerier:

BYGGNAD SINVENTERING

Nacka Kommun, Miljö & Stadsbyggnad
Stockholms läns museum

Fastighet: Lännersta 11:27
Adress: Renvägen 3

Församling: Boo
Område: Lännersta
Kvarter:

Ev. namn:
Nuv. ägare:
Funktion: fritidsbostad

Sign/datum: 1995-04-26 YS
Neg. nr: L95-0030:4-13

Bygglov år: 1941
Byggherre: Lännersta Fastighets AB
Byggmästare:
Arkitekt:
Källor/ritning: Byggnadsnämndens arkiv
Värde:

Huvudbyggnad:

Placering på tomt:
Våningsantal: 1
Planform:
Sockel/grund: betong
Stomme: regelverk
Fasadmaterial: liggande fasspontpanel
Fasadfärg: brun, gula knutar
Takform: sadeltak
Takmaterial/-färg: tvåkupigt lertegel/rött
Snickerier: gula snickerier
Övrigt:

Om- & tillbyggnad:

Byggår:
Funktion:
Material:

Trädgård: naturtomt, grusgång

Övrigt:

Övriga byggnader se nästa sida

Övriga byggnader på tomten:

Lännersta 11:27

1.

Funktion: vedbod/dass
Byggår:
Placering på tomt:
Våningsantal:
Planform:
Sockel/grund:
Stomme:
Fasadmaterial: liggande fasspontpanel
Fasadfärg: brun
Takmaterial/-färg:
Takform: pulpet
Snickerier: gula knutar

2.

Funktion:
Byggår:
Placering på tomt:
Våningsantal:
Planform:
Sockel/grund:
Stomme:
Fasadmaterial:
Fasadfärg:
Takmaterial/-färg:
Takform:
Snickerier:

BYGGNAD SINVENTERING

Nacka Kommun, Miljö & Stadsbyggnad
Stockholms läns museum

Fastighet: Lännersta 11:28
Adress: Renvägen 5

Församling: Boo
Område: Lännersta
Kvarter:

Ev. namn:
Nuv. ägare:
Funktion: fritidsbostad

Sign/datum: 1995-04-26 YS
Neg. nr: L95-0031:6-14

Bygglov år: 1941
Byggherre: Lännersta Fastighets AB
Byggmästare:
Arkitekt:
Källor/ritning: Byggnadsnämndens arkiv
Värde:

Huvudbyggnad:

Placering på tomt:
Våningsantal: 1
Planform:
Sockel/grund: betong
Stomme: regelverk
Fasadmaterial: stockpanel
Fasadfärg: röd
Takform: sadel
Takmaterial/-färg: tvåkupigt rött lertegl
Snickerier: vita fönster, röd dörr
Övrigt:

Om- & tillbyggnad:

Byggår:
Funktion:
Material:

Trädgård: glesa buskar och träd mot vägen, grusgång, naturtomt

Övrigt:

Övriga byggnader se nästa sida

BYGGNAD SINVENTERING

Nacka Kommun, Miljö & Stadsbyggnad
Stockholms läns museum

Fastighet: Lännersta 11:29
Adress: Renvägen 7

Församling: Boo
Område: Lännersta
Kvarter:

Ev. namn:
Nuv. ägare:
Funktion: fritidsbostad

Sign/datum: 1996-04-26 YS
Neg. nr: L95-0032:1-3

Bygglov år: 1941
Byggherre: Lännersta Fastighets AB
Byggmästare:
Arkitekt:
Källor/ritning: Byggnadsnämndens arkiv
Värde:

Huvudbyggnad:

Placering på tomt: mitten av tomten
Våningsantal: 1
Planform:
Sockel/grund: betong
Stomme:
Fasadmaterial: stockpanel
Fasadfärg: brun, blå knutar
Takform: sadeltak
Takmaterial/-färg: tvåkupigt rött lertegel
Snickerier: vita fönster, blå omfattningar
Övrigt:

Om- & tillbyggnad:

Byggår: 1985
Funktion:
Material:

Trädgård:

Övrigt: tillbyggd, förändrad

Övriga byggnader se nästa sida

Övriga byggnader på tomten:

Lännersta 11:29

1.

Funktion: uthus
Byggår:
Placering på tomt:
Våningsantal:
Planform:
Sockel/grund:
Stomme:
Fasadmaterial: stående slät panel
Fasadfärg: brun
Takmaterial/-färg:
Takform: pulpet
Snickerier:

2.

Funktion:
Byggår:
Placering på tomt:
Våningsantal:
Planform:
Sockel/grund:
Stomme:
Fasadmaterial:
Fasadfärg:
Takmaterial/-färg:
Takform:
Snickerier:

BYGGNAD SINVENTERING

Nacka Kommun, Miljö & Stadsbyggnad
Stockholms läns museum

Fastighet: Lännersta 11:30
Adress: Renvägen 4

Församling: Boo
Område: Lännersta
Kvarter:

Ev. namn:
Nuv. ägare:
Funktion: fritidsbostad

Sign/datum: 1995-04-26 YS
Neg. nr: L95-0031:1-5

Bygglov år: 1941
Byggherre: Lännersta Fastighets AB
Byggmästare:
Arkitekt:
Källor/ritning: Byggnadsnämndens arkiv
Värde:

Huvudbyggnad:

Placering på tomt: mitt på tomten
Våningsantal: 1
Planform: nästan kvadratisk
Sockel/grund: betong
Stomme: regelverk
Fasadmaterial: stockpanel
Fasadfärg: gul, vita knutar
Takform: sadeltak
Takmaterial/-färg: tvåkupigt rött tegel
Snickerier: vita fönster, gul dörr
Övrigt:

Om- & tillbyggnad:

Byggår:
Funktion:
Material:

Trädgård: metalltrådsstängsel, järngrind, grusgång, betongtrappa

Övrigt:

Övriga byggnader se nästa sida

Övriga byggnader på tomten:

Lännersta 11:30

1.

Funktion: uthus
Byggår:
Placering på tomt:
Våningsantal:
Planform:
Sockel/grund:
Stomme:
Fasadmaterial: stående slät panel
Fasadfärg: falu röd
Takmaterial/-färg: papp, svart
Takform: pulpettak
Snickerier:

2.

Funktion:
Byggår:
Placering på tomt:
Våningsantal:
Planform:
Sockel/grund:
Stomme:
Fasadmaterial:
Fasadfärg:
Takmaterial/-färg:
Takform:
Snickerier:

BYGGNAD SINVENTERING

Nacka Kommun, Miljö & Stadsbyggnad
Stockholms läns museum

Fastighet: Lännersta 11:31
Adress: Renvägen 6

Församling: Boo
Område: Lännersta
Kvarter:

Ev. namn:
Nuv. ägare:
Funktion: fritidsbostad

Sign/datum: 1995-04-26 YS
Neg. nr: L95-0033:6-13

Bygglov år: 1941
Byggherre: Lännersta Fastighets AB
Byggmästare:
Arkitekt:
Källor/ritning: Byggnadsnämndens arkiv
Värde:

Huvudbyggnad:

Placering på tomt: mitt på tomten
Våningsantal: 1
Planform:
Sockel/grund: betong
Stomme: regelverk
Fasadmaterial: stockpanel
Fasadfärg: röd, gröna knutar
Takform: sadeltak
Takmaterial/-färg: tvåkupigt rött lertegel
Snickerier: vita fönster, gröna foder, grön dörr
Övrigt:

Om- & tillbyggnad:

Byggår:
Funktion:
Material:

Trädgård: naturtomt

Övrigt:

Övriga byggnader se nästa sida

Övriga byggnader på tomten:

Lännersta 11:31

1.

Funktion: uthus
Byggår:
Placering på tomt:
Våningsantal:
Planform:
Sockel/grund:
Stomme:
Fasadmaterial: locklistpanel
Fasadfärg: röd
Takmaterial/-färg: papp
Takform: pulpettak
Snickerier:

2.

Funktion: gäststuga
Byggår:
Placering på tomt:
Våningsantal:
Planform:
Sockel/grund:
Stomme:
Fasadmaterial: panel på förvandring
Fasadfärg: röd
Takmaterial/-färg: svart plåt
Takform:
Snickerier:

BYGGNAD SINVENTERING

Nacka Kommun, Miljö & Stadsbyggnad
Stockholms läns museum

Fastighet: Lännersta 11:32
Adress: Renvägen 8

Församling: Boo
Område: Lännersta
Kvarter:

Ev. namn:
Nuv. ägare:
Funktion: fritidsbostad

Sign/datum: 1995-04-26 YS
Neg. nr: L95-0032:13-14, L95-0033:1-5

Bygglov år: 1941
Byggherre: Lännersta Fastighets AB
Byggmästare:
Arkitekt:
Källor/ritning: Byggnadsnämndens arkiv
Värde:

Huvudbyggnad:

Placering på tomt: mitt på tomten
Våningsantal: 1
Planform:
Sockel/grund: betong
Stomme: regelverk
Fasadmaterial: stockpanel
Fasadfärg: röd, gröna knutar
Takform: sadeltak
Takmaterial/-färg: tvåkupigt rött lertegel
Snickerier: vita fönster, grön dörr, gröna omfattningar
Övrigt:

Om- & tillbyggnad:

Byggår:
Funktion:
Material:

Trädgård: naturtomt

Övrigt:

Övriga byggnader se nästa sida

Övriga byggnader på tomten:

Lännersta 11:32

1.

Funktion: uthus
Byggår:
Placering på tomt:
Våningsantal:
Planform:
Sockel/grund:
Stomme:
Fasadmaterial: stående slät panel
Fasadfärg: röd
Takmaterial/-färg:
Takform: pulpettak
Snickerier:

2.

Funktion: f d gäststuga, ihoprasad
Byggår:
Placering på tomt:
Våningsantal:
Planform:
Sockel/grund:
Stomme:
Fasadmaterial:
Fasadfärg:
Takmaterial/-färg:
Takform:
Snickerier:

BYGGNAD SINVENTERING

Nacka Kommun, Miljö & Stadsbyggnad
Stockholms läns museum

Fastighet: Lännersta 11:34
Adress: Renvägen 9

Församling: Boo
Område: Lännersta
Kvarter:

Ev. namn:
Nuv. ägare:
Funktion: fritidsbostad

Sign/datum: 1995-04-26 YS
Neg. nr: L95-0032:9-12

Bygglov år: 1941
Byggherre: Lännersta Fastighets AB
Byggmästare:
Arkitekt:
Källor/ritning: Byggnadsnämndens arkiv
Värde:

Huvudbyggnad:

Placering på tomt: mitt på tomten
Våningsantal: 1
Planform:
Sockel/grund: betong
Stomme: regelverk
Fasadmaterial: stockpanel
Fasadfärg: brun, orange knutar
Takform: sadeltak
Takmaterial/-färg: tvåkupigt rött lertegel
Snickerier: orange fönster, vit dörr
Övrigt:

Om- & tillbyggnad:

Byggår: 1947, 1963
Funktion:
Material:

Trädgård:

Övrigt:

Övriga byggnader se nästa sida

Övriga byggnader på tomten:

Lännersta 11:34

1.

Funktion:

Byggår:

Placering på tomt:

Våningsantal:

Planform:

Sockel/grund:

Stomme:

Fasadmaterial:

Fasadfärg:

Takmaterial/-färg:

Takform:

Snickerier:

2.

Funktion:

Byggår:

Placering på tomt:

Våningsantal:

Planform:

Sockel/grund:

Stomme:

Fasadmaterial:

Fasadfärg:

Takmaterial/-färg:

Takform:

Snickerier:

BYGGNAD SINVENTERING

Nacka Kommun, Miljö & Stadsbyggnad
Stockholms läns museum

Fastighet: Lännersta 11:152
Adress: Lännerstahöjdens väg 9

Församling: Boo
Område: Lännersta
Kvarter:

Ev. namn:
Nuv. ägare:
Funktion: Fritidsbostad

Sign/datum: 1995-04-26 YS
Neg. nr: L95-0028:1-11

Bygglov år: byggnadsår:1933
Byggherre:
Byggmästare:
Arkitekt:
Källor/ritning: fastighetslängd
Värde:

Huvudbyggnad:

Placering på tomt: mitt på
Våningsantal: 1
Planform:
Sockel/grund: betong
Stomme:
Fasadmaterial: liggande fasspontpanel
Fasadfärg: falu röd
Takform: sadeltak
Takmaterial/-färg: grå papp
Snickerier: vita fönster med svarta omfattningar, röd dörr
Övrigt:

Om- & tillbyggnad:

Byggår:
Funktion: tillbyggd
Material:

Trädgård: häck mot vägen, trägrind, gång av plattor, naturtomt med tallar, björkar och berg i dagen

Övrigt:

Övriga byggnader se nästa sida

Övriga byggnader på tomten:

Lännersta 11:152

1.

Funktion: uthus
Byggår:
Placering på tomt:
Våningsantal:
Planform:
Sockel/grund:
Stomme:
Fasadmaterial: liggande slät panel
Fasadfärg: brun
Takmaterial/-färg:
Takform: pulpettak
Snickerier:

2.

Funktion: uthus
Byggår:
Placering på tomt:
Våningsantal:
Planform:
Sockel/grund:
Stomme:
Fasadmaterial: liggande fasspontpanel
Fasadfärg: brun
Takmaterial/-färg:
Takform:
Snickerier:

BYGGNADSINVENTERING

Nacka Kommun, Miljö & Stadsbyggnad
Stockholms läns museum

Fastighet: Lännersta 11:154
Adress: Renvägen

Församling: Boo
Område: Lännersta
Kvarter:

Ev. namn:
Nuv. ägare:
Funktion: fritidsbostad

Sign/datum: 1995-04-26 YS
Neg. nr: L95:0032:4-8

Bygglov år:
Byggherre:
Byggmästare:
Arkitekt:
Källor/ritning:
Värde:

Huvudbyggnad:

Placering på tomt: tomtens övre del
Våningsantal: 1
Planform:
Sockel/grund: betong
Stomme:
Fasadmaterial: stockpanel
Fasadfärg: brun tjärfärg, gröna knutar
Takform: sadeltak
Takmaterial/-färg: svart papp
Snickerier: röda fönster, gröna omfattningar, grön dörr
Övrigt:

Om- & tillbyggnad:

Byggår:
Funktion:
Material:

Trädgård: naturtomt

Övrigt:

Övriga byggnader se nästa sida

Övriga byggnader på tomten:

Lännersta 11:154

1.

Funktion:
Byggår:
Placering på tomt:
Våningsantal:
Planform:
Sockel/grund:
Stomme:
Fasadmaterial:
Fasadfärg:
Takmaterial/-färg:
Takform:
Snickerier:

2.

Funktion:
Byggår:
Placering på tomt:
Våningsantal:
Planform:
Sockel/grund:
Stomme:
Fasadmaterial:
Fasadfärg:
Takmaterial/-färg:
Takform:
Snickerier:

BYGGNAD SINVENTERING

Nacka Kommun, Miljö & Stadsbyggnad
Stockholms läns museum

Fastighet: Lännersta 32:1
Adress:

Församling: Boo
Område: Lännersta
Kvarter:

Ev. namn:
Nuv. ägare:
Funktion: fritidsbostad

Sign/datum: 1995-04-26 YS
Neg. nr: L95-0029:9-12

Bygglov år:
Byggherre:
Byggmästare:
Arkitekt:
Källor/ritning:
Värde:

Huvudbyggnad:

Placering på tomt:
Våningsantal: 1
Planform:
Sockel/grund:
Stomme:
Fasadmaterial: stockpanel
Fasadfärg: brun
Takform: sadeltak
Takmaterial/-färg: tvåkupigt lertegel/rött
Snickerier: gröna fönster, orange(ockrafärgade) omfattningar
Övrigt:

Om- & tillbyggnad:

Byggår:
Funktion:
Material:

Trädgård:

Övrigt: avstyckad från 1:266

Övriga byggnader se nästa sida

Övriga byggnader på tomten:

Lännersta 32:1

1.

Funktion: snickarbod
Byggår:
Placering på tomt:
Våningsantal:
Planform:
Sockel/grund:
Stomme:
Fasadmaterial: stående locklistpanel
Fasadfärg: brun
Takmaterial/-färg: papp
Takform: pulpettak
Snickerier:

2.

Funktion:
Byggår:
Placering på tomt:
Våningsantal:
Planform:
Sockel/grund:
Stomme:
Fasadmaterial:
Fasadfärg:
Takmaterial/-färg:
Takform:
Snickerier:

L95-0029/8. Lännersta 1:266, Lännerstahöjdens väg 6.

L95-0030/2. Lännersta 1:612, Lännerstahöjdens väg 13, Renvägen 1.

L95-0028/13. Lännersa 1:613, Lännerstahöjdens väg 11.

L95-0033/13. Lännersta 11:31, Renvägen 6.

L95-0031/8. Lännersta 11:28, Renvägen 5.

L95-0030/6. Lännersta 11:27, Renvägen 3.

L95-0031/1. Lännersta 11:30, Renvägen 4.

L95-0032/1. Lännersta 11:29, Renvägen 7.

L95-0032/13. Lännersta 11:32, Renvägen 8.

L95-0032/11. Lännersta 11:34, Renvägen 9.

L95-0028/4. Lännersta 11:152, Lännerstahöjdens väg 9.

L95-0032/7. Lännersta 11:154.

L95-0029:12. Lännersta 32:1.

Intervju med
Marie Ann Svärd,
Ingrid Johansson och
Maj-Britt Pettersson

PROJEKTETS NAMN: DOKUMENTATION AV SPORTSTUGEOMRÅDE I SYDVÄSTRA LÄNNERSTA.

DATUM: 95-05-30

INTERVJUORT: NACKA KN, SALTSJÖ-BOO SN, LÄNNERSTA
LÄNNERSTAHÖJDENS VÄG 17

INTERVJUARE: ANNA ULFSTRAND

INFORMANTER: MARIE ANN SVÄRD, FÖDD: 1935

INGRID JOHANSSON, FÖDD: 1927

MAJ-BRITT PETTERSSON, FÖDD: 1924

KORSHÄNVISNINGAR:

L95-0095, L95-0096, L95-0097

LF 95-0003, LF95-0004

RESTRIKTIONER: INGA

INTERVJUSITUATIONEN: Tidigare under våren då jag och byggnadsantikvarie Ylva Schmidt var på Lännerstahöjden för att utföra den byggnadshistoriska dokumentationen av området stötte vi på Ingrid Johansson med make vid deras hus. Ingrid Johansson tyckte att det lät spännande med vår dokumentation och erbjöd sig att ordna ett möte med sin syster Marie Ann Svärd och sin kusin Maj-Britt Pettersson då jag skulle få intervjua de tre om deras somrar på Lännerstahöjden. Jag och Ingrid Johansson hörde av varandra flera gånger innan mötet kom till stånd eftersom Ingrid Johansson var sjuk under våren.

Intervjun utfördes till största del på varandan utanför huset.

TRANSKRIBERINGSPRINCIPER: Transkriberingen är en kombination mellan innehållsförteckning bestående av korta beskrivningar av uppkomna samtalsämnen och avsnitt som är ordagrant transkriberade. Som vägledning för den som är intresserad av avsnitt som inte är transkriberade finns hänvisningar till bandspelarens räkneverk.

Eftersom tre personer intervjuas samtidigt finns på bandet avsnitt där de tre damerna faller varandra i talet och mummlar samtyckande. Det har ibland varit svårt att ge samtalen en rättvisande bild i transkriberingen. Jag har ofta avstått att markera detta i texten utan hänvisar till bandinspelningarna.

PERSONER:

AU: ANNA ULFSTRAND

IJ: INGRID JOHANSSON

MS: MARIE ANN SVÄRD

MP: MAJ BRITT PETTERSON

000

AU: jag tänkte om ni skulle vilja börja presentera er så vi vet vem som är på bandet, det gör det enklare för mig sen.

MP: Ja, jag heter Maj-Britt Pettersson.

IJ: Och jag heter Ingrid Johansson

MS: Jag heter Marie Ann
Svärd.

AU: Ja, vill ni börja och berätta lite hur det var när ni först hamnade här i Lännersta hur gick det till när...

/Alla i munnen på varandra om det var trettio eller trettioett som huset köptes/

MP: Vi bodde ju då i den där stugan som vi gick förbi där nere, det var ju den som stod på tomten när vi köpte den, och där bodde vi då alla fyra och min morfar då också till och med.

AU: Mm

IJ: Så det vart ju trångt naturligtvis.

AU: Ja det förstår jag..

MP: Fruktansvärt.

AU: Var det era pappor som köpte det tillsammans.

ALLA: Ja

IJ: Våra mammor, Maj-Britts och Mariannes och min mamma var ju systrar

AU: Jaha, det var mammorna som var systrar.

ALLA: Just det

AU: Vet ni något om hur det kom sig att det blev just Lännerstahöjden?

IJ: Nää det vet jag faktiskt ingenting om.

AP: Det råkade väl vara det att det fanns tomter här uppe och att det lågt högt och var ganska tomt och sådär tror jag. Det var mycket det som det hängde på.

IJ: Jag har för mig, men det är kanske någonting som jag har fel i det vet jag inte, men jag har för mig att

det kostade femtonhundra kronor. Vet du någonting om det?

AP: Ja det var ju himla billigt naturligtvis om man ser det som idag, då är det ju nästan ingenting, det är mycket möjligt.

027 Fortsatt diskussion om priset.

Man plockar fram husets handlingar för att se om det finns någon uppgift om priset.

Båda familjerna bodde på Söder i Stocholm när huset köptes och man tyckte att det var bekvämt att ha ett ställe att åka till utanför stan med barnen. Ingen av familjerna hade bil så man åkte buss ut.

047

AU Hur gick det till flyttade ni ut med pick och pack?

Alla: Mm

AP: Inte så mycket för all del.....

IJ: ...för när vi bara hade den här lilla stugan så bodde vi väl inte hela somrarna

ALLa: Nej

AP: Så skiftade vi, så vi var väl här några veckor och så var det eran tur att vara här några veckor.

IJ: Det blev så när vi fick det här huset, det stora stugan här då, då flyttade man ju ut när skolan slutade och man var här hela sommaren.

MS: Jaa, det var väl så för mig också, då då. Jag kommer inte ihåg...ja något kommer jag ihåg, jag är inte säker på om vi bodde i huset då, men något lite kommer jag ihåg hur det såg ut inne i lilla stugan. Som att det var bebott.

IJ: Det var bara en massa sängar

055

AU: När kom det här stora..den här stugan..

IJ: Ja först byggdes ju...

AP: Jag kommer inte riktigt ihåg vilket år vi började med dethär.

AU: Nej

Fortsatt diskussion om årtal och blädder i papper

Marie Ann Svärd plockar fram ett kuvert med gamla bilder.

Ingen av familjerna hade kamera, men en moster och morbror som bodde på tomten brevid hade lådkamera.

MS: Här är det första kortet där alla sitter samlade utanför, men där är inte jag med för då var jag inte född.

AU: Och det är utanför...

MS: Det är utanför den här lilla stugan.

065

Det framkommer att den lilla stugan stod på den platsen där stora stugan finns nu, lilla stugan flyttades till sin nuvarande plats.

AU: Vem är det här på bilden (Se L95-0096/1) då, det måste vara...är ni två med?

IJ: Ja det måste vara...ja här sitter min mamma och jag i knäet där och här är min pappa, här är Maj-Britts mamma Elna och pappa Gusten och broder Bengt och här sitter Maj-Britt själv och tittar fram där. Och dethär är moster Olga och deras dotter Bibbi. Dom som hade tomten brevid här och så är det då morbror Ocke som vi sa, Oskar hette han som tar den här bilden för dom hade en kamera en såndär lådkamera.

AP: Ja Gud ja!

074

IJ: /Plockar fram ny bild. Se L95-0095/5/
Och dethär är nittonhundrafyrtio. Här är då min pappa och mamma och här sitter jag, och så har jag Marie Ann där då ...

AU: Mm

IJ: Marie Ann, det här är fyrtio så du är fem år.

MS: Ja, jag ser väl ut ungefär som fem år..

/Allmänt småskratt/

IJ: Och här är Maj-Britts mamma då Elna och pappa Gusten och så Bengt då brorsan. Men Maj-Britt är ju inte med själv för du jobbade säkert då för du var ju sexton år då nittonhundrafyrtio.

AP: Ja, jag jobbade då på sommaren..så var man bara ute på helgerna.

AU: Jobbade du inne i stan då?

AP: Ja

IJ: Här är moster Olga då och sen morbror Ocke som tar bilden, men vår kusin Bibbi hon finns inte där för hon blev bara sex år.

AU: Jasså

IJ: För hon dog, trettiotvå eller trettiotre.

082

MS: Här är en bild tagen samtidigt, där ser man husen då. Bägge husen finns ju med där.

Fortsatt diskussion om denna bild. Oklart vilken.

090

AU: Men ni klättrade inte? /AU syftar på en berättelse om hur MP:s bror klättrade i träd./

ALLa: Nja

IJ: Det har jag minnen av när vi lekte här, Maj-Britt och Bengt och jag. Dom var ju skickliga på att klättra upp för stegen som står lutad mot gaveln där på baksidan, upp på vinden.

AU: Jaha.

IJ: Och jag vågade inte klättra för jag jag har alltid varit höjdrädd. Men jag måste ju ta mig samman, jag måste /skratt i bakrunden/ när de satt där uppe och flina, så det var bara och klättra på..och rädd var jag och sen när man skulle ut igen då var det nästan värst. När man skulle vända baken till och klättra ner, så det var påfrestande. Men sånt är livet.

110

Fortsatt diskussion om när olika delar av husen kom till.

019

Vi tittar på huset ritningar.

AU: Vem var det som ritade det här huset då?

MS: Ingen aning

AP: Det var väl våra pappor som var ihop och ritade det skulle jag kunna tänka mig.

AU: Och byggde dem det själv

ALLA: Mm

AU: Kommer ni ihåg det?

AP: De byggde och släpade och drog

MS: Dom släpade jämt

IJ: Ja dom har verkligen jobbat, måste jag säga och ja våra mammor också naturlitvis.

AP: Och så var det ju det att de var ju inte så modiga på den tiden att de vågade ta lån på nånting. Dom byggde när dom hade pengar egentligen...

MS: Ja så länge pengarna räckte då om man säger

/Alla pratar i munnen på varandra./

MS: Dom blandade cement här ständigt och jämt tycker jag.

AP: Sen ska du tänka dig när vi fick hem bräder eller vad det än var här så tippade dom ju av dom där nere vid vägen och sen var det bara och bära och släpa upp alla grejorna hit upp.

AU: Fick ni också hjälpa till då?

AP: Ja, vi var väl med och hjälpte till lite grann, men det mesta gjorde dom själva.

MS: Det var oftast tunga grejor.

129

MS: Annars hjälpte man ju till med mycket, hämta vatten

IJ: Ja hämta vatten..

MS: Det var ju en sån ökenvandring.

AP: Plocka småsten!

AU: Var fick ni gå och hämta vatten någonstans?

AP: Till en början fanns det ungefär där jag träffade dig.

AU: Mm

AP: Där nere stod ett.... en allmän brunn eller pump eller vad jag skall säga. Sen vet jag inte vad som hände med den då, den vart väl dålig. Sen så var det en kallkälla här nere på ängen.

AU: Mm

AP: Där fanns en kallkälla och det gör det fortfarande.

AU:Mm

AP: Och den hämtade vi vatten i. Mycket fint vatten

IJ: Klart och gott!

AP: Och sen när de byggde dethär området här bakom då gjorde dom en brunn där med pump då, men den vet jag inte om den funkar nuförtiden.

136

Fortsatt diskussion om vattenhämtning. papporna hämtade ibland med ok.

Marie Ann som alltid har varit minst bar vatten med mjölkhämtare.

Om tvätten:

AP: Jag tror att våra mammor åkte till stan och tvättade.

IJ: Men inte alltid

MS: Inte alltid, vi tvättade ju här och sen sköljde i Trollsjön. Det var ju också ett äventyr.

AP: Ja Gud ja!

Vidare diskussion om Trollsjön

IJ berättar hur papporna spättade, baxade sten.

Man har fortfarande inte vatten i huset.

Man tar med sig vatten dit ut.

Ingrid och Marie Ann berättar att de var mycket i huset när deras barn var små, men är där inte lika mycket nuförtiden.

176

AU undrar vad drivkraften att vara ute på landet var trots att det livet där var så tungt.

MS: Jag tror inte dom kunde sätta sig ner och koppla av eller sitta. Ja det är klart dom kunde sätta sig ner och dricka kaffe och prata en stund, men dom måste nog vara versamma tror jag med någonting.

ALLA: Instämmer.

IJ: Och jag tror att dom var väldigt stolta över sina hus som dom hade byggt.

ALLA: Instämmer.

IJ: Pappa gick ofta och titta sådär och tyckte att det var fint och sådär. Speciell kommer jag ihåg när han satt på varandan där och tittade upp i taket och det är gulmålat och så är det lister, då sa han: Ja dethär taket det är jäkligt fint.

/Skratt/

AU: Vad var deras yrken.

IJ: Min pappa eller vår pappa var bilmotör.

AP: Och min pappa är tapetserare.

Fortsatt samtal om papporna som hjälptes ut med bygget. Först 1968 installerades el. Morbrodern Ocke var målare och hjälpte till med det.

205

Om livet som barn på Lännerstahöjden:

IJ: Vi lekte mycket, det gjorde vi. Så åkte vi till sjön.

AP: Ja åkte, vi gick ibland och så hade vi cyklar som vi åkte till Lännerstasundet med.

IJ: Ja jag var tolv år när jag fick cykel.

AU: Mm

IJ: Men sen då när man hade lärt sig cykla, då cyklade vi mycket här ute då.

AU: Hade ni andra kamrater här också.

ALLA: Nej det har varit dåligt med det.

MS: Jag har väl haft en enda kan jag väl säga då som bodde här på Renvägen. men det var när jag var minst tio år. Innan så var man väldigt mycket ensam, och ni var så stora. Jag var nog väldigt mycket med min mamma tror jag och pappa också då när han var ledig.

Man plockade blåbär som de sålde till sinna mammor. Man plockade också kottar och sålde för fem öre hinken. Mammorna plockade alltid på sig brännsle. Flickorna hade ett tält som de lekte i.

Spelade spel när det regnade, eller läste tidningar på vinden.

242

Om att handla:

AP: Det ligger ett rött hus där /Vid busshållplatsen på Sockenvägen/

AU: Så det var affären.

AP: Det var affären ja. Där har man tillbringat rätt många timmar.

MS: Ja det var den enda affären så det var ju gränslöst mycket folk, omkring midsommar då var det ju rena kaoset. Då skulle alla ha...Dom hade väl öppet på söndan ibland också.

AP: Jodå och så kommer du ihåg och så var det uppdelat. Var det inte mjölk för sig och kött för sig.

MS: Jo kött för sig och specerier för sig.

AP: Och så hade man då olika nummerlappar det var ett elände att hålla rätt på dem...ja ninte att hålla rätt på dem, men om man då råkade stå i mjölkaffären och så ropade dem upp numret i speceriavdelningen..då var det kris i det närmaste.

AU: Men var den affären öppen åretrunt eller var det just på sommaren...

ALLA: Nej den var öppen året runt.

261

Fortsatt diskussion om affärerna i området.

MP påpekar att det är nog svårt att bo i området utan att ha bil numera.

Post fanns på Klinten.

280

Man var ofta ute på helgerna.

Tillbringade hela sommaren på landet.

Inget av föräldraren hade funderingar på att flytta ut permanent.

293

AU: Du sa att du fortsatte att åka hit på kvällarna när du började jobba?

AP: Ja det gjorde vi, fast då åkte vi cykel förstås, de gjorde väl du också?

IJ: Ja det /ohörbart/

AU: Ni cyklade hela vägen inifrån stan då?

ALLA: Ja

MS: Det gjorde man jämt

AP: Man hade inte råd att åka buss eller rättare sagt när man jobbade då var man ju rädd om dom där pengarna man tjänade.

IJ: Ja oh ja!

Ingrid jobbade på Konsum ett tag och Ann-Britt jobbade på ett ställe där man gjorde uniformsbeteckningar, ett sk gulddrageri.

Alla tre är överens om att det bara var skönt att cykla ut till Lännersta även på sommarnätterna när de varit ute och dansat. De tänkte aldrig på att det skulle kunna vara farligt.

Alla tre gick ofta och dansade på en dansbana i närheten.

325

AU: Det har aldrig varit något sådant umgäng i området att man ordnat saker tillsammans?

ALLA: Nej

AU: I vissa sportstugeområden är det väldigt mycket aktivitet, men det är ingen av dem jag har pratat med som har kunnat påminna sig något sådant.

ALLA: Nej

IJ: Vi umgicks faktiskt aldrig med några.

AP: Nej

IJ: Det har vi aldrig gjort faktiskt.

MS: Vi var ju så många så när det skulle vara någonting så var det ju fullt av bara oss.

IJ: Och kräftskiva hade vi här på ...i augusti då och då var ju våran moster och morbro med här också. Så köpte vi då, det var ju svenska kräfter på den tiden. Köpte vi levande.

AU: Aha

IJ: Det var väl papporna som köpte, kom ut med dem i stora hinkar. Kommer du ihåg det?

MS: Nej jag kommer inte ihåg det

IJ: Och så kokade vi dom i en stor gryta såhär. Det var skoligt.

AU: Ja det förstår jag.

IJ: Och sen satt vi här jag har för mig att vi var på eran varanda då.

AP: Ja.

IJ: Vår varanda var nog inte klar då

339

AU: Kom det ut folk från stan och hälsade på ibland? Vänner till föräldrarna?

IJ berättar att morbror Klasse och moster Olga som hade motorcykel med sidovagn kom ut ibland. Då fick barnen springa ner till ett bageri på Bokvägen och köpa bröd och tårta.

MS OCH IJ berättar att deras mammas "syjuntatanter" kom ut varje sommar.

MS och IJ berättar att deras föräldrar inte bodde i huset de sista åren, men att de körde och hämtade dem för dagsbesök ibland.

MJ:s bror köpte eget sommarställe på Tyresö så han har inte varit i huset mycket sedan dess. MJ sköter sin del av huset själv sedan hennes man dog. Nu skall hon måla om sin del av huset och hoppas få hjälp av den man hon lever med idag.

385

AU: Hur har det varit med trädgården och så, har det varit något intresse för...

MS: Ibörjan var det väl det, men det har alltid varit lite svårt för att det har varit dåligt med vatten, man har fått vattna och vattna och vattna.

/Instämmande mummel/

MS: När jag var liten vet jag då hade vi trädgårdsland med grönsaker och grejer.

ALLA: Ja

MS: Så det växte väl ganska skapligt ändå..

ALLA i munnen på varandra: Rabarber och vinbärsbuskar och blommor, diverse frön.

398

Man fick köpa mycket jord eftersom jorden på tomten var så dålig. Man sållade tomtens jord.

MP: s pappa satte potatis och kring varandan växte det vildvin.

Fortsatt prassel med bilder

MS: Här sitter min pappa nere vid brunn.

AU: Ja

MP: Ja, tänk när de höll på och grävde den där. hur djup är den tro? Nog är den väl ett par tre meter djup va!

IJ: Det måste den vara.

AU: Och den grävde dem också själv?

AP: Jadå

MS: Och så sprängde dem.

Till sprängningen anlätades bergsprängare Eriksson. Hans fru drev kiosken och barnen fick springa dit och tinga honom när det skulle sprängas.

Fortsatt bläddrande bland fotografierna.

462

(Se bild L95-0096 6-7)

MS: Och här är när jag blir duschad av min mamma.

AU: Oh, vilken fin bild.

MS: Ja den är faktiskt mycket fin. Och det är fyrtioett det där.

/Vi diskuterar om vi skall flytta in pga några regndroppar/

AU: Var det så ni skötte er hygien.

MS: I och för sig kunde man ju tvätta sig, det var väl inte mer med det. Men det var väl att det var varmt och mamma skulle duscha av mig.

MP: Ja sen åkte vi ner till sjön då och badade.

Informanterna förhör sig om vilka jag mer har pratat med

493

MP plockar fram det informationsbrev som Nacka kommun skickat ut till husägarna.

Diskussion om vatten och avlopp.

Om områdets framtid.

MP: Tror att det är svårt att bygga permanent, att dra vatten i berggrunden.

545

Om utflykter i Nacka

MS: Varje år så gjorde vi en utflykt och det var till Gustafsberg.

MP: Ja det gjorde vi.

MS: Med båten alltså

ALLA: Ja

MS: Då tog vi båten nere vid ångbåtsbryggan, i Länneasundet och sen åkte vi över Stäket och ut genom Baggensfjärden, tvärsöver och in där.

AU: Vad gjorde man i Gustafsberg sen?

MS: Ja vad gjorde man i Gustafsberg. Ja man åt väl medhavda smörgåsar kan jag tänka mig, och gick väl runt där.

ALLA mummlar instämmande.

MS: Det var ju inte så mycket i Gustafsberg då utan det var ju bara den där fabriken som låg där.

IJ: Det var väl mest för utflyktens skull.

MS: Det var väl mest för att komma ut och åka båt. Det var ju det som var det roliga.

AU: Och sen åkte ni tillbaks..

MS: Sen åkte vi tillbaka, mm

AU: Åkte ni allihopa, båda familerna då eller..

MP: Det hände väl att vi gjorde det också.

MS: Ja det var väl mammorna, var det inte det. Som var här ute och som var med hela ungaskaran.

ALLA: Mm

AU: Var dom här hela sommaren med er och så var papporna...

MP: Ja dom åkte, kom ut på kvällarna då.

ALLA: Mm

MS: Ja pappa kom ju varje helg, han kom inte varje dag utan han kom ut på lördageftermiddag när han hade slutat jobbet.

AU: Och så på samestern då?

MS: Ja sen...han hade väl fjorton dar alla fall tror jag, en vecka i början då vad jag minns. Sen hade han fjorton dar då då vad jag minns.

AU: Men era mammor var här, dom var inte yrkes...

ALLA: Nej det var dom inte.

IJ: Dom var här hela tiden. Men i början kom väl pappa ut varje kväll....

MS: Det är möjlig men vad jag minns det var att han kom på cykel då då och det var på lördag eftermiddag, för då vet jag att jag stod här och spanade att han skulle komma och sen kutade jag ner och mötte honom. Och då om det ville sig väl då hade han köpt jordgubbar i stan och hade med sig.

IJ: Och glasspinne vet jag att han köpte nere i kiosken.

MS: Ja nere i kiosken ja

582

IJ: Och så var det ju skogsbrand engång här också.

AU: Jasså

IJ: Det minns du va?

MP: Ja, jösses ja. Det var uppe på berget som det brann.

AU: Det måste ha varit obehagligt.

ALLA: Ja

IJ: Då hade vi dendär pumpen där nere.

MP: Ja vi hade vatten.

IJ: Ja så där stod man och pumpa och pumpa. Och så kutade man med hinkar med vatten, men det var ju ett vansinnigt jobb.

ALLA: Mm

IJ: Det kom väl...brandkåren kom väl såsmåningom.

MS: Ja brankåren var här. Dom kom tutande

Berättelsen om branden fortsätter.

SLUT

Intervju med
Hjördis och Anders
Järnmarker

PROJEKTETS NAMN: DOKUMENTATION AV STORTSTUGEOMRÅDE I
SYDVÄSTRA LÄNNERST
DATUM: 1994-06-30
INTERVJUORT: NACKA KN, SALTSJÖ-BOO SN, LÄNNERSTA,
RENVÄGEN 6, LÄNNERSTA 11:27
INTERVJUARE: ANNA ULFSTRAND
INFORMANTER: ANDERS JÄRNMARKER FÖDD 1910 OCH HJÖRDIS
JÄRNMARKER FÖDD 1913

JÄRNMARKER FÖDD

Paret är båda pensionärer. Anders Järnmarker har arbetat på Stadshuskällaren och de sista åren innan pensioneringen på Hotell Reisens matsal. Hjördis Järnmark arbetade i Dagens Nyheters telefonväxel.

KORSHÄNVISNINGAR:

Foto: L 95-0030, L 95-0106
LF 95-0002, LF 95-0005, LF 95-0006

RESTRIKTIONER: INGA

INTERVJUSITUATIONEN:

Intervjun med paret Järnmarker skedde i deras sommar stuga. När jag steg in möttes jag av doften av nybakade bullar. Paret var mycket positiva till att bli intervjuade och vi hade talats vid flera gånger per telefon.

Efter intervjun gick vi ut i trädgården tillsammans och jag följde med Anders Järnmark när han levererade vatten från deras brunn till systrarna Malmén i ett av grannhusen och som inte har egen brunn. Innan jag for tillbaka till Stockholm bjöds jag att dricka ett glas vatten ur parets egna brunn.

TRANSKRIBERINGSPRINCIPER: Transkriberingen är en kombination mellan innehållsförteckning bestående av korta beskrivningar av uppkomna samtalsämnen och stycken av regelrätt ordagrann transkribering. Som vägledning för den som är intresserad av stycken som ej är transkriberade finns hänvisning till räkneverket på bandspelaren.

PERSONER:

AU: ANNA ULFSTRAND
AJ: ANDERS JÄRNMARKER
HJ: HJÖRDIS JÄRNMARKER

000

005

AU: Skulle ni vilja börja med att presentera er på bandet? Namn och...

AJ: Jag heter Anders Järnmarker.

AU: Och vi sitter här på varandan och ska dricka kaffe och..

HJ: mm och nybakade bullar

AU: Som...

HJ: Hjördis Järnmarker har bakat.

AU: Du har bakad dem i lilla ugnen..

HJ: Ja du förstår i stan så har jag större spis naturligtvis, en gasspis, men den var så dålig min gamla som jag hade, tyckte jag, så var jag lite arg på värden för att inte han trodde mig när jag talade om när jag hade fått tapetserat senast, fast jag fick rätt så småningom, men han trodde mig inte så jag var lite arg så jag sa att nu har jag haft den gamla spisen i så många år så nu ska be att få en ny spis och det fick jag.....ja, men om jag hade vetat det hade jag aldrig övergett min gamla spis, de var så... och sen påstod dom, det fick komma en reparatör hem att den snedtände, så den höll på att tända eld i golvet under.

AU: Oj

HJ: Så då bytte dom den och så fick jag en ny spis
HJ fortsätter att berätta om sin spis och kommer fram till att hennes lilla ugn på landet är bättre att baka i än den nya i stan.

En diskussion om el och gasspisars fördelar och nackdelar utbryter.

025

HJ: Ja jag har ju plattan här, men jag tänder så mycket i vedspisen och använder den. Plattan är jag inte sådär väldigt förtjust i, nu när jag kokar kaffe bara sådär då gör det inget.

AJ: Det värmer med vedspis.

AU: Det måste vara skönt just i en sommarstuga för det torkar ju upp

HJ: Ja visst är det det.

AJ: Det finns ingenting fuktigt i det här huset.

AU: Nej, jag tänkte faktiskt på det när jag kom in, att annars brukar det lukta på ett speciellt sätt i sommarhus.

AJ: Men lite grann blir det....

032

AU: Vill ni berätta lite om hur det var när ni köpte huset, hur kom det sig att det blev just dethär huset?

AJ: Vi hade ju bott på flera ställen och hyrt då. Sen tyckte jag att vi skulle ha eget.

AU: Mm

AJ: För att det var bra att plasera..

AU: Mm

AJ: Vi bodde på Gustavsvik året före - fyrtionio, vad det inte det?

HJ: Jo

AJ: Och femtio köpte vi det här, åkte vi runt och tittade förstås, det ena som var värre än det andra och så kom vi hit upp och jag vart ju väldigt förtjust förstås...

HJ: Jag skall berätta det precis som jag uppfattade det. Jag hade sett ett väldigt trevligt ställe längre upp på Hemmesta, men där tog jag reda på dels att dom hade planerat att göra en ny väg som skulle gå över tomt.

AJ: Skulle gå till Vaxholm.

HJ: Och likaså hade dom ju sagt att vatten var i en pump nedanför på ett gårde då, med då tog jag reda på att den där pumpen sinade så där var inget vatten, så då blev det inget av med köpet, men min man han var ju så väldigt besviken över det så...

AJ: Det var väldigt fin tomt där....

HJ:...han var så besviken.

AJ:...och huset också.

HJ: Visst var det fint, men då tyckte jag att det förlodade ju allt, med dels vattnet och dels vägen.

044

HJ: Och sen var vi längst ut på Värmdö och tittade och flickorna var med och dom var åksjuka båda två i bilen och det var ju så förskräckligt och så säger den här försäljaren: jag tror att jag vet vad ni vill ha och så

körde han oss hit och min man: oh han var ju så sprudlande och det var ju så underbart så då blev det.

AU: Mm

HJ: Fast jag hade velat vara vid sjön...närmare.

AU: Mm

HJ: Jag drömde ju om en sjötomt eller åtminstone lite närmare till sjön.

AU: Mm

AJ: Det finns ju en liten badsjö här nere, men den gick vi sällan till....

AJ och HJ...istället gick vi ner till Herrgårdsviken.

HJ: Det fanns inte så mycket båtar i Herrgårdsviken på den tiden.

Påtår severas och återigen kommenteras hur goda bakverk som bjuds.

AJ och HJ är överens om att tomten var fin och även stugan som de tycker är bra planerad. Paret berättar att han som byggde huset hade försänkningar i Stockholms stad och fick hjälp av en arkitekt att planera tomt och trädgård. De känner sig ogenerade på tomten eftersom en spaljé med vildvin skyddar mot insyn.

061

AU: Och då flyttade ni in femtio?

AJ: Femti första maj övertog vi det.

HJ: Och då må du tro att det var liv i luckan här upp på höjden. Varendra stuga här hade barn. Två barn, två barn, två barn och två barn och tre barn där nere.

AJ: Då var det full fart!

HJ: Då var det full fart med alla ungarna /skratt/

AU: Och då fick era flickor lekkamrater här direkt?

HJ: Ja visst

AJ: Fullt med en gång

HJ: De var bästa eh lekkamrater med de här i stugan brevid här, dom hade två flickor också precis som våra och som var ungefär jämnåriga så dom var mest tillsammans. Sen var dom tillsammans allihop häromkring också förstås.

066

Flickorna Järnmarker är födda 1939 och 1943.

Vackra sommandagar hade man med sig matsäck och tillbringade hela dagarna vid Herrgårdsviken. Det fanns simskola vid Herrgårdsviken som flickorna deltog i och även tävlade med.

HJ lärde barnen runt omkring att simma.

HJ berättar att yngsta dottorn skrev hem under en Englandsvistelse att hon mycket hellre hade velat vara vi Herrgårdsviken och äta mammas smörgåsar.

Den äldsta flickan har blivit "bondmora" och har inte haft tid att vara på landet som vuxen, den yngre dottern har varit där i större utsträckning.

100

AU: Umgicks ni med grannarna här också?

HJ: Ja mest med Janssons, han gick bort åttioåtta sen blev det ju inte riktigt detsamma. Första åren var väl hon Kerstin här och kämpade ensam. Hon ville sälja men hennes flickor och framför allt flickornas vän ville inte att det skulle säljas utan att det skulle vara kvar och de lovade och komma ut och hjälpa till. Men det blev dåligt med det när det kom till kritan för då hade de aldrig tid. Så hon tappade väl lusten.

AJ: När vi flyttar ut här då vill vi inte åka här ifrån.

AU: Då är ni här sen hela sommaren?

AJ OCH HJ: Ja

HJ: Jag tycker inte det är nåt roligt...Jag är rolig med det att när jag är i stan tänker jag;: Usch ska jag åka ut, usch /ohörbart/ men när jag väl kommer ut då vill jag inte åka in till stan. /Skratt/ Så jag är nog lite konstig.

AJ: Så är det ju,

AJ OCH HJ pratar i munnen på varandra.

112

HJ och AJ serverar mer kaffe och föreslår mer bulle och plockar fram en rabarberpaj.

AU: Flyttade ni ut lika tidigt då när ni...

HJ: Inte när vi arbetade.

AU: Nej

HJ: Nej

AU: Ni har inte åkt...

HJ: Vi åkte ju då...vi var ute lördagar och söndagar och sedan var vi ute på semestern.

AJ: På sommaren, du var ju ute med flickorna..

HJ: Ja de första årena då arbetade jag inte.

AU: Nej

HJ: Utan då var jag ju hemma.

AU: Och då bodde du med flickorna här.

HJ: Då låg jag här med flickorna och så kom min man emellanåt när han hade ledigt.

AU: Mm, du åkte inte ut...du jobbade på kvällarna då på restaurang så det gick inte och...

HJ: Nej det var väl inte så lätt att komma ut alla gånger då.

AU: Nej

AJ: Men jag kom ut på /ohörbart/ sen åkte jag hem.

HJ: Jadå

128

Diskussion om rabarberpajen.

Påtar.

Paret berättade att de ibland åkte till Grävlingssjö vid Kummelnäs.

Man gjorde också utflykter till HJ:s barndomstrakter på Djurö och for till Saltsjöbaden för att bada.

Vid enstaka tillfällen har man åkt ut för att åka skidor på vintern.

Familjen har haft sin vinterbostad på John Ericssonsgatan på Kungsholmen i Stockholm.

AJ berättar att han är född i smedstaden Eskilstuna 1910 och kom till Stockholm utställningssommaren 1930, HJ tillägger skrattande att de sådana där gamla fossiler. Paret gifte sig 1934, och skojar skämtsamt med varandra om att det är försent att tänka om nu.

181

AU: Hur hade ni det med vattenförsörjningen här innan ni fick egen brunn, gick ni och hämtade?

AJ: Ja, en brunn som låg därborta i hörnan så det var en bit och gå.....men den börja ju på och sina.

AU: Mm

AJ: Det var ju rättså bra vatten egentligen.

HJ: Järnhaltig och det var så hårt vatten

AJ: Var det det

HJ: Ja omöjligt när man skulle tvätta och allt det där, tvättmedlet.

AJ: Nu har vi ett väldigt fint vatten

HJ: Ja det är mycket fint.

AU: Och det finns, det sinar inte.

AJ OCH HJ: Nej

AU: Man tycker ändå att dom måste ha fått borra rättså djupt här uppe på...

HJ: Åttiotvå meter.

AU: Ja

AJ: Nej det är verkligen fint vatten.

HJ: Brunnen har jag överraskat min man med.

AU: Jasså

HJ: Han visste ingenting utan jag beställde...det var i december månad kom jag överens, jag satt och tittade i telefonkatalogen och så var det någon på Ingarö och jag tänkte /ohörbart/ det hette Avanti systemet.

AJ: /ohörbar kommentar/

HJ: Ja, just det, det gjorde det och sen var det det .....det stod i deras annons att om inget vatten så blir det inga pengar ...om dom misslyckades då behövde man inte betala någonting.

AJ: Nej, jag tänkte väl det.

HJ: Ja jag visste ju inte då, men jag ringde och jag träffade en så väldigt trevlig människa så han kom ut...vi träffades här i december månad, jag kom upp här ödsligt och snö och stormade gjorde det. Ja, då hade jag räknat ut att jag skulle ha brunnen där, ja då säger han var har du /ohörbart/. Ja, var tycker du att det skulle passa säger jag. Ja var har vi köket ...ja jag tycker ni skall ha det där säger han.

AU: Mm

HJ: Och det hade jag ju tänkt också, sen var jag så orolig hur han skulle komma in här för stängslets skull.

AU: Ja just det.

HJ: Med sina stora maskiner och så ville jag ju skriva kontrakt och så sa jag åt honom att han fick inte ringa hem, för att det här skulle bli en överraskning för min man och han visste inenting. Men då blev han betänksam och tänkte herregud får jag betalt

/Alla skrattar/

HJ: SÅ då säger han när vi skulle skriva kontraktet: så din man vet ingenting om det. Nej, sa jag. Men sa han: han är kanske van vid överraskningar. Ja det är han nog sa jag, men det här blir nog den största överraskningen sa jag.

/Alla skrattar/

HJ: Så ringde han hem i alla fall en dag och sa att det var klart. Och det ger så och så mycket i timman, men det förstod ju inte jag mig på så då sa jag att det begriper jag inte ett dugg, men låt oss säga om vi skulle ha villa där räcker det till så att till badrum och allt. Oh ja sa han, skall vi inte gå ner djupare sa jag. Nej det tycker jag inte sa han. Ja, sen åkte jag ju ut här då /ohörbart/ det skulle vara en elektriker här också.... komma, men det kom ingen, och det skulle han ordna som hade borrar brunnen alltså hade någon kontakt med någon som skulle komma, det kom ingen och så var jag ut här en gång och skulle titta i alla fall och då fick jag se stängslet där helt uppfläkt och delat på sidan...klippt av det.....och då tänkte jag

för jag hade inget sagt till grannarna för jag skulle överraska dem också. Då tänkte jag nej men oh tänk om Sven eller Kerstin kommer ut och ser det där, då ringer de meddetsamma och säger det, så jag måste ringa till dom och tala om det. Han var här sen han laga det så fint stängslet så fint, så det syns inte. Det är så fint gjort. Ja sen var det /OHÖRBART/ och så började min man på...det blev ju mars då och april och då började han säga att vi skulle åka ut till landet. Neej sa jag vad ska vi ut på landet och göra nej jag vill inte till landet. Då får du åka själv, ja, men hur det var så tog jag ringde och fick tag i dendär elektrikern och han kom här och ordnade alltihopa, då måste jag ju också komma ut här för han måste ju vara inne i stugan också. Ja, första gången när vi skulle komma ut här då så skulle min man gå ut....

AJ: Hade vi flyttat ut...då hade vi flyttat ut...

HJ: Nej, nej vi var ju bara här tillfälligt här du och jag...åkt ut för en dag. Och då gick min man bortåt redskapsboden och då hängde jag i köksfönstret för jag tänkte ...

AJ:...du skulle se...

HJ: ..ja jag tänkte han skulle se ..så hör jag att han stannar i stegen, men inte ett ljud...bara står och stirrar, för där låg en hel hög med ....

AJ: Jord..... eh sten...

HJ: Berg vad ska man säga.

AJ: Efter borrhningen....schaktmassa.

HJ: Då går jag ut och då säger han till mig: Va fan är det där.....

/Alla skrattar/

HJ: Ja då fick han ju se vad det var, då var det roligt!

AU: Mm

HJ: Mm

AU: Vad tänkte du då?

/Skratt/

AJ: Ja det var en verklig överraskning.

HJ berättar att anledningen till att hon kunde göra det var att hon hade ett eget kono som hon lönesparade på. HJ berättar också att hos grannarna Jansson var det maken som ville borra brunn och maken som var tveksam, medan det hade varit tvärtom hos paret Järnmarker.

244

AJ: Men nu har vi åkt fast så nu får vi gå omkring med vatten överallt.

AU: Ja

HJ: Dom har inget vatten dom som bor där nere. Så hon får vatten här och nästa stuga där är ingen, men nästa stuga där är två damer som bor och dom får vatten här också.

AU: Kommer dom och hämtar...

AJ: Nej jag får springa över

AU: Du får springa över med slangen...

AJ: Ja jag tar slangen, fyrtiometers slang, så att dom fyller då vad dom behöver. Sen bär jag upp en hink var och varannan dag. Friskt vatten! Du ska få smaka på vattnet sen!

AU: Mm

HJ: Då får du gå efter friskt vatten, ja du har tagit in friskt vatten.

254

Påtår och mer rabarberkaka!

265

Makarna har aldrig varit lockade att bo permanent i stugan. De tror inte att det skulle fungera med deras arbetstider.

HJ arbetade på skifteschema i DN:s telefonväxel. AJ har arbetat på Stadshuskällaren och de sista åren på Reisen. AJ fick både klocka och Pro patria medalj.

282

Man har inte bara varit på landet utan även gjort långa bilresor på semestrarna. Man åkte också till HJ: s syster och hjälpte till med höbärgningen. HJ har dessutom rest mycket utomlands med sina arbetskamrater.

307

Telefonen ringer HJ svarar.
Undertiden småpratar AU och AJ

340

AJ berättar att de har fått information från kommunen om att området skall bebyggas med villor, men att tomterna inte skall delas

AJ: Ja det är ett fint område, fin luft också.

AU: Ja

AJ: Dom skulle ha byggt sanatorium här ute egentligen för många, många år sen.

AU: Det är inressant att du säger det för jag tror att alla som jag har pratat med har påpekat just dethär med luften att det är så speciellt här.

AJ: Man känner det när man stiger ur bilen. AH, drog in luften. Det var fantastiskt.

AU: Är det främst du som har varit intresserad av trädgårdsskötsel.

AJ: Det är väl båda två

AU: Ja

AJ: Min fru har gröna händer

363

HJ är tillbaka vid bordet.
HJ berättar om hur den stora granen på tomten kommer från Ekebyhov, HJ tog med sig en liten granplanta i början av femtiotalet.

Telefonen ringer HJ svarar.

AJ fortsätter Granberättelsen, han menar att den sorten egentligen bara finns på Ekerö.

HJ berättar att det var de två systrarna som de hjälper med vatten som ringde för att meddela att de kommit ut.

AJ berättar att när Jansson levde hade man ofta sillfrukostar och spelade kort tillsammans.

431

Om ombyggnadsplanerna i området.

HJ: Det hjälper nog inte så mycket vad man säger eller tycker dom gör nog som dom tycker i alla fall.

AU: Mm

HJ: Skulle tro det.

AU: Det är ingen av era barn som är intresserade av huset här?

AJ OCH HJ: Nej nej

AJ: Dom har tillräckligt med jord förut.

HJ: Nej dom håller på med hästar.

Paret berättar att de hade katt i många år som trivdes på landet.

Man driver upp tagetes hemma i fönsterna för att sen plantera ut dem på landet.

Huset var smutsbrut när dom köpte det, men eftersom paret tycker om gult är huset gult med vita knutar.

Invändigt har huset inte målats om sedan paret övertog det.

Intervju med
Gun Johansson

PROJEKTETS NAMN: DOKUMENTATION AV SPORTSTUGEOMRÅDE I SYDVÄSTRA LÄNNERSTA.

DATUM: 95-05-17

INTERVJUORT: NACKA KN, SALTSJÖ-BOO SN, LÄNNERSTA
LÄNNERSTAHÖJDENS VÄG 8

LÄNNERSTA

INTERVJUARE: ANNA ULFSTRAND

INFORMANT: GUN JOHANSSON

FÖDELSEÅR: ?

SYSSELSÄTTNING: PENSIONÄR

CIVILSTÅND: GIFT

KORSHÄNVISNINGAR: LF 95-0003, LF-0004

RESTRIKTIONER: INGA

INTERVJUSITUATIONEN: När jag kom in på tomten var Gun Johansson upptagen med att räfsa i den välskötta trädgården. Det var varmt och Gun var klädd i baddräkt och shorts. Jag presenterades av Gustaf Melkersson som bor mitt emot Gun Johansson. Gun Johansson var intresserad av att bli intervjuad men berättade att hon var ledsen och orolig eftersom maken befann sig på SÖS. Gun Johansson avböjde att bli fotograferad, men tyckte att det var ok tog miljö bilder.

TRANSKRIBERINGSPRINCIPER: Transkriberingen är en kombination mellan en innehållsbeskrivning bestående av korta korta meningar som beskriver de uppkomna samtalsämnena och avsnitt som är ordagrant transkriberade. Urvalet har gått till så att jag har valt att transkribera avsnitt som direkt berör boendet på Lännerstahöjden. Som vägledning för den som är intresserad av stycken som ej är transkriberade finns hänvisningar till bandspelarens räkneverk.

PERSONER:

AU: ANNA ULFSTRAND

GJ: GUN JOHANSSON

Inledande prat med presentation.

AU: Hur länge har ...

GJ: Ja, här har jag bott sen 1956, men tidigare bodde jag uppe på Lännerstahöjden, på Renvägen med mina föräldrar.

AU: Mm

GJ: Då flyttade vi in där fyrtiofyra tror jag att det var.

AU: Mm.

GJ: Jo, och där var ju också bara sommarstugebebyggelse då. Och det var väl en som hette snickar Karlsson tror jag här ute i Lännersta som hade byggt alla dom där husena däruppe. Det var ju inte så stora hus, två rum och kök och en varanda ungefär var det väl, eller ett stort rum och så ett sov rum om man säger en sovalkov med sängar uppe på varann. Och det här /syftar på det egna huset/ köptes av en som hette Kylin, alltså Lännersahöjdens väg 8 då. Han köpte nittonhundra-tjugosex.

AU: Mm

GJ: Och då köpte han en kolonistuga som är själva mitt partiet här, och ställde. Och när vi köpte femtiosex fick vi möjlighet att bygga till det där rummet då och att bygga in en varanda.

AU: Mm

GJ: För vi hade ju tre barn också då.

AU: Mm

GJ: Ja sen la vi in då förstås, har lagt in om byggnadslov då mängder av gånger och naturligtvis fått avslag varje gång.

AU: Mm

GJ: För vi ansågs så trångbodda i stan då. Men det hjälpte inte trots att vi hade tre barn.

AU: Alltså, det här förstår jag inte, dom ville inte att ni skulle bygga till för att dom misstänkte.....

GJ: Nä, vi fick inte bygga permanent..... boende det fick vi inte göra. Och det var en som hette ...vad hette han....Söderberg tror jag i hälsovårdsnämnden, han var här en gång och tittade ...och.. på möjligheterna att få bygga till och då menade han att vi måste ta hänsyn till hustrun för dom är trångbodda i stan...men det vart avslag igen, så det var bara..

AU: Så ni hade velat flytta hit.

GJ: Ja visst det hade vi velat, och det vill vi väl än idag om det skulle va inom rimliga gränser. Men då är det ju dessvärre så att man får ju inte bygga till det huset man har så att man kan bo där permanent, det ända vi skulle vilja bygga till det är cirka tjugo kvadrat kanske.

AU: Mm

GJ: Mellan tio och femton kvadrat till och med. För vi skulle bara vilja ha en dusch och en mulltoa då, tills det blir klart då -eventuellt, med vatten och avlopp. Men det går ju inte...

AU: Nej

GJ: Vi ringde för vi har en dusch på utsidan av huset här.

AU: Mm

GJ: Och vi ringde för vi drog in vatten då...varmvattenberedare och sånt där, och då ringde vi kommunen och hörde om vi kunde få bygga till bara tie kvadrat.

AU: Mm

GJ: Ja, neej absolut inte det gick inte, det var helt stopp, vi godtjänner inte ens tre kvadrat fick vi till svar.

023

Fortsatt diskussion om bygglov. GJ är tveksam om de kommer vilja ta på sig de kostnader som blir om det blir kommunalt vatten och avlopp.

GJ tycker att det är konstigt att kommunen ej beviljat byggnadslov, hon förstår visserligen att de är rädda för att bygga daghem och skolor, men tycker att barnen växer ju upp och börjar betala skatt.

Paret Johansson började lägga in om bygglov redan på sextiotalet, men GJ tycker att de har tappat sugen nu.

045

Om Lännersta höjden.

GJ: De älskar det är över allt förnuft /Fam Johanssons barn, AU anm/.

AU: De är uppvuxna ...

GJ: Ja de är födda här nästan höllt jag på att säga. Men vår äldsta son han var väl till en början med uppe hos mina föräldrar var vi väl där ett par år.

AU: Mm, då bodde ni hos...

GJ: Men han är fyrtiofem år

AU: Mm då bodde ni hos....

GJ: Nja vi åkte ut och in då, det var ju såpass nära. Men sen köpte vi ju det här då femtiosex. Då var ju han sex år då, men sen dom andra pojkarna dom har ju varit här sen dom var små då.

AU: Mm

GJ: Och vi har flyttat ut i april och bott till i slutet av oktober varje år.

AU:Mm

GJ: Pojkarna åkte buss till skolan....

AU: Var bodde ni, inne i stan eller...

GJ: På Folkungagatan bodde vi i stan, ja...men då hade vi en lägenhet som bara var femtio kvadrat till att början med.

AU: Ja.

GJ: Nu när vi är ensamma har vi en större /småskratt/

AU: Ja.

GJ: Men det var därför det ansågs att vi var trångbodda, då.

AU: Mm

GJ: Men det verkar nästan som om de inte trodde att vi bodde så trångt /ohörbart/...men då var det å andra sidan bara två barn tror jag, ja

AU: Mm

GJ: Och på den tiden var det ju inte så märkvärdigt att folk var trångbodda, det var ju så bara..Men... och dessutom ville vi inte lämna Folkungagatan vi tittade på lägenhet här i Orminge men då ville min älsta son inte lämna Folkungagatan och han ville inte byta skola och han trivdes så bra där och vi tog lite hänsyn till barna också då.

AU: Mm

GJ: Och det var kanske bra för dom har bott i en miljö där det är..eh.. blandat gamla och människor..så .att och sen har jag ju bott själv på Folkungagatan sen jag var tie år i samma hus...

AU: Ja, mm

GJ: Så det gjorde ju att de flesta runt omkring oss kände oss, så det kändes ju tryggt.

057

Den sociala kontrollen i stan gjorde att det kändes tryggt med tanke på barnen. GJ påpekar att grannarna i Lännersta också har varit trevliga, man har dock inte umgåtts mycket med dem.

GJ:s föräldrar bodde kvar i området till i mitten av sextiotalet. Sålde huset när de trodde att det skulle byggas radhus på Renvägen. Föräldrarna köpte hus i Småland, obegripligt enligt GJ. Föräldrarna ville också bygga och bo permanent i Lännersta

085

GJ fortsätter att utreda familjens problem angående ombyggnad.

092

AU: Men du är inte orolig vad det skulle medföra om området....

GJ: Nej inte alls, efter vad jag förstår så måste man väl tänka sig att det måste bli fördelaktiga lån i så fall till dom som har sina fastigheter här.

AU: Mm

GJ: Och då får väl kommun gå emellan, dom får väl lägga lånen på ett sånt sätt att man eventuellt klarar av det och gör man inte det får man väl sälja, det är klart att det inte är något annat att välja på då.

AU: Mm

GJ: Det är klart i dagläget är jag inte beredd att annonsera ut det till försäljning.....

AU: Nej visst

GJ..bara för att jag hör det här ryktet.

GJ berättar att de återkommande ryktena om kommunalt vatten och avlopp har hämmat familjen från att skaffa egen brunn. Den gemensamma brunnen fungerade dåligt och vid ett tillfälle höllde "ett ljushuvud" olja på brunnen för att det skulle gå lättare att pumpa, sen gick det inte att använda vattnet.

118

GJ sparade regnvatten och tog med tvätt in till stan.

GJ: Visst har det varit mycket slit, frågan är om det har varit värt det.

AU: Mm

GJ: Jag sa häromdagen när jag låg här och krafsade det vet de tjuven om man kan kalla det här för sommarnöje. /Skratt/ det sa jag för mig själv. För det har ju varit mycket jobb.

AU: Mm

GJ: Men man har ju tyckt om det, det har ju varit roligt och trivsamt.

120

Barnen hade alltid lekkamrater.

Barnen gjorde gupp i renvägen sen åkte de speedway med sina cyklar.

Det var fotboll och brännboll, många spräckta fönster.

En granne byggde lappkåta som barnen sov i.

Barnen var kvar på landet med barnflicka när GJ och maken åkte in till stan med bil för att jobba.

Barnen gick i Maria Elementar och åkte buss in till skolan från Lännersta i början höstterminen och i slutet av vårterminen.

160

Familjen har åkt fram och tillbaka med egen bil. Maken hade ambulerande handel med lediga måndagar.

Maria Elementar hade längre sommarlov än andra, så GJs barn var kvar länge på landet.

GJ berättar om en brunn med lock "nere på ängen" med underbart källvatten.

En kväll när de kom ner för att hämta vatten låg det snokar i brunnsvattnet, efter det åkte man och hämtade vatten i dunk på bensinmackar i närheten.

Med egen brunn kan de slösa så mycket de vill.

187

Samtal om risken med att byggfirmor skulle vara intresserade av att köpa upp och bebygga området. GJ jämför med det närliggande Rensätra.

GJ räknar också med att det kommer bli ett livligare område med många barnfamiljer om området exploateras.

202

GJ berättar att man hade båt under ett par tre-fyra år som man åkte ut och ryckte strömning med. Detta var efter barnen flyttat hemifrån.

GJ tyckte det var för mycket arbete med att båt. Man åker ofta ut till Ingarö för att bada och åka ut med båt men släktingar som bor där.

Det fanns simskola både i viken och i badsjön.

221

AU: Vad är det du har njutit mest av under årens lopp för din egen del ?.

GJ: Ja, det har väl varit den där känslan av att bara kunna öppna dörren och gå ut och sätta sig. Att kunna...tidigare brydde vi oss inte om blommer eller annat utan vi hade verkligen bara ren skogstomt. Det här eländet /pekar på trädgården/ det kom till när vår son gifte sig.

AU och GJ gemensamt skratt.

GJ: ...då skulle tomten snyggas till, men så att vi har haft rätt mycket fritid och haft det skönt. Man har haft möjlighet att njuta av det att man har varit ledig och tagit tillvara på sådana här stunder, då, så det har ju varit skönt. Sen har det ju också varit att ungarna kunnat gå ut direkt på morgonen och leka, vi hade hund också tidigare.

227

239

Familjen har ofta tillbringat hela semestern på landet förutom en vecka då man har åkt till föräldrarna i Småland.

GJ tror inte man kommer resa bort så mycket framöver eftersom maken är sjuklig.

258

AU: Hur var det när dina föräldrar...kommer du ihåg när dina föräldrar köpte huset.

GJ: Oh ja, då ...

AU: Då bodde ni på söder också.

GJ: Ja vi bodde på Folkkungagatan.... då åkte vi buss förstas för mina föräldrar hade inte bil, min pappa cyklade ut och in varje morgon...och kväll.Och han jobbade...

AU: Det är en bit ändå..

GJ: Han jobbade i Stockholm så han cyklade härifrån till Lästmakargatan. Och sen cyklade han därifrån till Victoria biografen där han var föreståndare. Så jobbade han där till klockan var elva på kvällarna så cyklade han hem här på natten och då var det inte särskilt mycke gatubelysning utan då när man skulle upp Renvägen...det var likadant för mig när jag var ute och dansade och sådär på kvällarna, då skulle man titta på stjärnorna för det var så mycket skog på sidorna, så man viste att man kunde gå den vägen så man gick rätt så att man inte gick rakt ner i diket.

269

271

GJ cyklade till Birger Jarlsg där hon arbetade när fortfarande bodde hemma hos föräldrarna. GJ berättar om hur det gick till när föräldrarna köpte huset. Man köpte hus och tomt för 2000 kr. Pappan tyckte huset var för risigt, men köpet gick igenom i allafall. Maken hyrde rum i närheten och det var så de träffades. Det finns mycket kopplingar och minnen till Renvägen i GJ:s liv. Många i området var släkt när GJ flyttade in. GJ redogör för vilka som bodde i husen.

329 GJ berättar om vilka möjligheter det fanns att gå ut och dansa. Grannarna umgicks inte så mycket. Det fanns inte så mycket tid.

340

AU: Men har ni haft umgänge inifrån stan som har kommit ut och hälsat på då när ni var här på somrarna...

GJ: Då är det vänner som kommer...det blir ju det. Det var ju dom som bodde kvar och till midsomrarna hade vi ju mycket folk och sådär vidare...det blir ju så, så ibland tyckte jag väl då nästan att det blev lite väl mycket ...undrar sa jag om vi inte skulle ha haft det på en ö istället
/gemensamt skratt/

GJ: Det var så lätt för folk att ta sig hit. Så det vart lite väl mycket. Jag vet engång när vi kom hem ..eh..hur va det..ja då satt ett par här på trappan och vänta och sen före oss kom ett par från andra hållet då och undra var vi var någonstans och maken hade ju som

sagt var köttbil på den tiden och vissa varor var ju kvar i bilen..de som gick att ha kvar..och det var ju tur det för annars hade man ju inte haft mat så att det hade räckt. Men då hade vi roligt naturligtvis, det var mycket folk som kom, det var det. Och en familj från stan med tre barn som våra ungar lekte mycket med de kom ju ofta ut...från stan...så det var väl roligt i och för sig, det är ju alltid kul med mycket folk och när de kommer apprå och tar vad man har.

AU: Mm mm

GJ: Utan att det ska vara så där väldigt märkvärdigt med inbjudningskort och /ohörbart/..det tycker jag har blivit lite uppstyltat numera.

359

GJ berättar att hon flyttade ut första maj
Hälsar på maken på SÖS varje dag.
Förra ägaren var kluven till att sälja huset och grät när GJ visade fotografier på huset och tomten efter famijen köpt det.

400

Det fanns varken elektricitet eller telefon när familjen köpte huset.
Fortsatt samtal om makens sjukdom och hans hårda arbetsliv.

439

Sönerna bor som vuxna i Nacka och träffade även sina blivande fruar där. Sönerna hade många kamrater även bland de åretruntboende och enligt GJ har det aldrig funnits konflikter mellan de och de sommarboende.
GJ tycker att det är fel att de inte fått bygglov tidigare, då hade de lämnat lägenheten i stan och den hade kunnat komma någon annan barnfamilj till godo.
GJ tror att fler hade flyttat ut till Lännerstahöjden om man fått bygglov.
GJ pratar om hur de har dubbla uppsättningar av allting och även dubbla kostnader för mycket.

518

GJ: Till att börja med när man flyttade ut då hade man ju med sig allt sånt.

AU: Mm.

GJ: Vi brukar skratta.....första gången vi flyttade ut då till midsommar då packade jag så mycket, det skulle ju vara stövlar åt ungarna och det skulle vara tjocka tröjor och det skulle vara sommarkläder och det skulle nästan vara vinterkläder med.....och jag hade två taxibilar och maken hade ju då som sagt var köttbilen

så det var ju den som gällde och sen så for vi ut här på kvällen och det var ju linne och allt skulle det ju vara då och möbelfirman kom ut då med hamock och grejor som man naturligtvis skall ha /ohörbart/ för jag såg ju bara det där framför mig hur jag skulle kunna ligga i hamocken och ha det skönt och vi kom ut och /ohörbart/ och så ungarna hade ju fullt upp med kläder och stövlar och skor och grejer så klart, men till maken hade det bara kommit med ett par shorts.

AU: Ja

GJ: Ja, men han sratta och sa men jag åker ju förbi stan varenda dag så jag kan ju faktiskt gå upp och hämta.

AU: Ja

GJ: Men på något sätt greps man av den där känslan att nu stänger vi stan och flyttar ut till landet, och så gjorde mina föräldrar också, det stängdes i stan och de flyttade till landet så det var...sen tyckte man att man inte hade i stan och göra.

AU: Men du måste ha fått en del rutin på det där genom åren?

GJ: Ja det får man ju, man vet ju precis. men första året hade man ju med sig stekpannor och plättlaggar och allt det där och strykjärn och strykbräde och hela baletten och sen när man skulle hem på hösten sa man jaha det där tog jag i stan det där hade jag...ja, när då fick man ju köpa nytt i stan då.

553

Fortsatt diskussion om den "dubbla bosättningen.

562:

AU: De här alla åren som du har varit här, vad tycker du är den största förändringarna som har blivit i området?

GJ: Jag tycker inte att det har förändrats speciellt mycket.

AU: Nej

GJ: Jag vet bekanta som kommer här och säger: Och här står det stilla.

Intervju med
Gunnel och Gustav
Melkersson

PROJEKTETS NAMN: DOKUMENTATION AV SPORTSTUGEOMTRÅDE I SYDVÄSTRA LÄNNERSTA.

DATUM: 95-05-17

INTERVJUORT: NACKA KN, SALTSJÖ-BOO SN, LÄNNERSTA, LÄNNERSTAHÖJDENS VÄG 11

LÄNNERSTA 1:613

INTERVJUARE: ANNA ULFSTRAND

INFORMANTER: GUNNEL MARIA OCH GUSTAV MELKERSSON

FÖDELSEÅR: 1935 OCH ?

SYSSELSÄTTNING: CIRKELLEDARE OCH FÖRTIDSPENSIONÄR FD STYCKKARE INOM LIVSMEDELSBRANSCHEN PÅ KONSUM. GÅTT PÅ KURS FÖR FÖNSTERRENOVERING.

CIVILSTÅND: GIFTA. GUSTAV HAR TVÅ VUXNA BARN FRÅN TIDIGARE ÄKTENSKAP.

KORSHÄNVISNINGAR:

RESTRIKTIONER: -

INTERVJUSITUATIONEN: Intervjun utfördes i paret Melkerssons trädgård vid sportstugan. Gustav Melkersson tog kontakt med mig så snart han fått mitt utskick om dokumentationen. Han är orolig och upprörd över utbyggnadsplanerna för området och ville uppenbarligen komma till tals i dokumentationen. Jag kände mig mycket välkommen vid intervju tillfället och bröds på kaffe och kakor. Det var en solig och varm dag och jag blev förevisad den prunkande trädgården före intervjun. Intervjun åkompanjerades av fågelkvitter. Melkersson har dessutom ansträngt sig för att hjälpa till med kontakten med de andra grannarna. Efter intervjun skjutsade Melkersson mig runt i bil för att visa omgivningarna. Han visade flera exempel på hur fult det i hans tycke blir när nya hus byggs i gamla sportstugeområden.

TRANSKRIBERINGSPRINCIPER:

PERSONER:

AU: ANNA ULFSTRAND

M: HERR MELKERSSON

GM: GUNNEL MELKERSSON

000

Bandspelaren diskuteras

Inledande prat om vädret, trots att det var sent i maj snöade det ett par veckor tidigare.

AU: Skall ni börja med att presentera er.

M: Jaha

AU: Vi sitter här och gör en intervju på Lännerstavägen 11...

M: Ja just det

GM: Lännerstahöjden...

AU: Lännerstahöjdensväg elva.

GM M: Ja

AU: Med..

GM: Med Gunnel, Gunnel Melkersson

M: Och Gustav Melkersson.

AU: Vill ni börja och berätta hur det gick till när ni köpte huset. Hur kom det sig att ni hamnade här i Lännersta.

M: Ja det var så här att jag har ju haft sommarstuga tidigare uppe i Dalarna, men min fru tyckte att det var för långt att åka dit. Och då föredrog vi att leta efter ett sommarställe här i närheten..runt i Stockholm. Vi är boende i Trångsund. Och vi var och tittade på många olika objekt (ohörbart). Norröver och söderöver och så småningom kom vi till Lännersta och min fru sa att: Här skulle jag vilja köpa sommarstuga.

AU: Mm

M: När hon fick se den här kåken.

GM: Jo det första jag såg när jag hit så var det fönstren var fulla med resebroschyrer.

AU: Jasså

GM: Stora reseplakat som hängde överallt....och vad jag fattade fastnade för det var just det att det var en bergstomt. En bergstomt, kanske då fanns det något att göra och så var det väl de här vilda.....den här blåbärsskogen...som fanns kvar alltså. Och det var lite varierande

AU: Mm

GM: det var inte slätt här, det var inte platt allting.

AU: Nej

GM: Det var lite variation på alltihop här. Och så fanns det ju lite grann....det fanns ju äppelträd här,

det fanns gammaldags rosenbuskar och....det var väl kanske det som gjorde det.

AU: Ja

M: Gullregn och kaprifol har vi här som står kvar sen den tiden. Och syrener i mängder, en hel häck som skiljer grannes tomt och våran.

AU: Mm

GM: /ohörbart GM och G faller varandra i talet/ till Stockholm.

AU: Hur långtid tar det.

M: Det tar tjugo minuter med bil för mig och komma hit ifrån Trångsund om det inte är trafik...hård trafik...men under normalförhållande, när vi åker...det är två komma två mil alltså.

AU: Hur bor ni, bor ni i lägenhet hemma eller...

M: Ja vi bor i bostadsrätt i Trångsund. Och vi tyckte att vi ville ha ett ställe och ta vägen på sommaren. Sen är det det att min son är väldigt intresserad av båtar och jag också...jag är född i skärgården. Så vi köpte båt rätt så snart här, vi köpte den 1976 på vintern. Vi flyttade hit 1977....var våran första vår här och det var otroligt fint här ute, det blommade och det doftade från syren och ifrån kaprifol....det var som att gå in i en blomstersal.

AU: Mn

M: Och sedan började jag och arbeta med den här tomten för den var ju helt igenvuxen kan man säga för att den som hade bott här förut de hade hyrt ut den.

AU: Jaha

M: Ja det var en kvinna som ägde det och hon tyckte väl att sommarstugan här den var ju en belastning för henne, hon ville /ohörbart/ pengar, så hon hyrde ut den. Men sen så fick hon för sig att hon skulle sälja. För hon va i behov av mera pengar.
M fortsätter att berätta om förre ägaren

042

045

M: Och jag kan tala om vad jag betalade för det för det kan vara roligt att veta. På den tiden var det ju ingen som fick något betalt för varorna inte...

AU: Ja

M: Vi gav 85 000 för den här stugan

AU: Ja det är...

M: Och det är alltså ettusen femhundra tjugo kvadrat meter mark och stugan är cirka trettiotvå kvadratmeter.

AU och GM: Mm

M: Och då fanns det inget vatten.....

GM: Melker, vi hade ju varit ute på väldigt mycket och tittat...utåt Saltarö och domhär...

M: Åkersberga

GM: Ja vi hade varit överallt...och tittat efter sommarstuga. Och det var väl närheten, vi ville inte ha så långt att åka.

AU: Nej

GM: Och sitta i bilköer, och det var ju inte samma belastning då när vi köpte det här.

AU: Nej

GM: Det är klart att nu har det ju blivit väldigt intensivt här.

AU: Har ni utnyttjat den kommunala trafiken?

GM: Jag har gjort det, för vi har bott här ute på somrarna, flyttat ut, och jag har kunnat, jag åkte då härifrån och till Slussen och till...när jag jobbade då i Högdalen alltså. Så jag har ju helatiden åkt kommunalt här. Det finns bra bussförbindelser /buller gör slutet på meningen ohörbart/ Ja, det finns två eller tre olika bussförbindelser här. Så att det har aldrig varit några problem, det spelar ingen roll, det är ungefär samma sak att åka ifrån som från Trångsund och till Högdalen som härifrån till Högdalen. Det tar inte längre tid alltså.

AU: Har ni bott här hela sommarhalvåret?

GM: Vi har flyttat ut i juni någongång. I maj ibland. I mitten på maj.

M: Maj, juni och vi har i stort sätt bott här till in i september till och med in i oktober ett år, när vi reparerade i vår lägenhet. Eftersom det är en

bostadsrätt så gör man det själv. Och då bodde vi här hela oktober med. Och det kan vara ganska skönt och vi har bott här till och med på påsken ett år.

AU: Mm

M: Och det går bra. Vi har det ju väldigt bra, vi har naturligtvis elektricitet och värmeelement, elektriska. Men så har vi en gammaldags spis.

AU: Aha

M: Och den är kvar idag, i sitt ursprung!

GM: I det lilla rummet. Jag och katten ligger och sover, där har vi spisen.

M: Och det är så mysigt och elda i den där så.....

GM: Värmer gott alltså..... Så är det det att...har vi tröttnat på dethär så är det bara att åka hem. Man behöver inte dra med sig så mycket stora packningar här. Det går ju så snabbt att komma hem alltså.

AU: Har ni åkt hem och tvättat?

GM: Ja, ja det har vi gjort. Här har vi alltså, när det gäller det hygieniska på sommaren så har vi en liten dusch som står här så kan vi ju springa ut här. Och nu är det ju så skyddat här i och med att vi ligger på en höjd också.

AU: /ohörbart/ går ut där i busken.
/Gemensamt skratt/

GM: Vi ställer oss här ja.

M: Och varmvattnet

070

072

AU: Och så har ni tagit er en tur hem då och då med tvätt....

GM: Ja just det för annars har vi ju inte...när vi tvättar kläder...för vi har ju ingen tvättmaskin. Det här är lite...det är lite primitivt alltså.

AU: Mm

GM: Men ändå har vi haft så nära hem alltså. Det är det som har....det var det avgörande.

075

M: Och sen 1983 borrade vi ju brunnen här ....

GM: Ja

M: För det var ju flera som började borra brunnar här, och då när vi fick vatten också så drog vi ju in det i huset här. Så vi har vatten indraget i våran stuga och i och med att vi har en bra diskbank -som fanns där redan, en rostfri diskbank, så det var ju jätte fint...och då har vi ju så vi kan både laga mat och diska där inne. Jodå, det är bra. Sen har vi naturligtvis när det gäller det övriga hygieniska så har vi ju den här torrtoaletten då, det är sellbergs som är våran entrepenör som kommer och hämtar fyra, fem gånger per sommar.

AU: Men ni har inte haft någon längtan efter att bo här?

GM; M: Nej

GM: Vi är så nöjda med de här sommarmånaderna, för vi är ute och reser...

AU:Mm

GM: Vi försöker...åtminstone så har vi haft det så att vi har alltid haft någon som har kunnat åkt ut och vattnat våra planter, skött växthuset och så och vattnat lite grann.

AU: Mm

GM: Men vi har resonerat så att den här stugan sköter sig självt också. Man har inte känt det här trycket att nu måste man åka ut och bo här. Vara här på plats hela tiden.

088 Fortsatt samtal om resor

Numera åker GM ofta ensam eftersom M måst ta hand om trädgården som är hans stora intresse. Brunnen medverkade till att M kunde fortsätta med sin hobby: trädgården. Paret har likartad bakgrund med trädgårdsentusiaster till föräldrar. Är medlemmar i Amatörrodlarna och Blomstervännerna.

099

M: Idag finns i den här trädgården växter från hela världen. Från Nya Zeeland

AU: Mm

M: Austalien, Chile, Kina, Japan naturligtvis då. Ryssland massor utav växter därifrån. Så jag har ju köpt fröer och köpt lökar. Vi reser ju ofta när vi är ute så är vi ju ute på sådanahär utflykter enbart för blomsterodlare. Så jag har varit i Skottland och vi har varit i Wales och jag har varit Koekenhof till exempel.....Koekenhof som är tulpan odlarnas eldorado, och jag har varit på Madeira.

104

M fortsätter att berätta om alla länder han varit i och hur paret köper fröpåsar med sig hem. M är med på trädgårdsutsällningar. De säljer även växter och planter på diverse utställningar i föreningarnas regi

124

M räknar upp många av sina speciella arter. Man har fått köra upp mycket jord för att kompensera den dåliga jord som finns. De odlar inga grönsaker M berättar att han odlade potatisen Blå Kongo vid ett tillfälle GM säger att hon är mer intresserad av att odla i mindre skala i tråg och krukor.

150

AU: När ni köpte huset och såg den igenvuxna trädgården, fick ni någon idé genast hur det skulle kunna bli eller har det kommi lite pö om pö?

M: Det växte fram

GM: Pö om pö

M: Vi kan säga de första tre åren från sjuttioalet fram till 1980 kan man säga då reparerade vi fastigheten. Den behövde verkligen ses över, jag fick byta en hel del, jag fick isolera för det var ju så dåligt så. Jag har isolerat så man kan bo faktiskt här på vintrarna om man vill, men det är klart det är inget att rekomendera.

157

162

M berättar att han ville att sonen skulle ha sysselsättning när han var i tonåren så han lät honom bygga om gäststugan och skaffade även båt med tanke på sonen. Sonen är nu vuxen men har fortfarande båt på Lännersta båtklubb.

Ingen av barnen är intresserade av att ta över huset och trädgården.

GM säger att det är dåligt med ungdomarnas intresse för trädgårdsskötsel. Enlig G vill man dessutom skapa sig en egen trädgård - inte ärva den

Trädgårdsskötsel är kanske för långsamt för ungdomar funderar GM

206

M: Varför är det så bra med just det här i Nacka. Jag tycker det har ju varit väldigt trivsamt att bo här, för det är så vacker natur här runt omkring. Vi brukar ju göra utflykter härifrån också, så det är inte bara att vi har den här sommarstugan som en anhalt eller att vi bor här för jämnan och att vi är här. Utan vi gör besök, vi åker och badar uppe i Grisslinge till exempel. Vi åker och badar, vad heter det nu, det andra där....Björnö

GM: Björnö ja, det är naturreservatet. Längst ut på Värmdö.

M: Vi brukar även göra utflykter till Gustavsberg...

GM: Nyckelviken får vi inte glömma bort.

M: Ja midsomrarna här.

213

Berättelse om midsomrarna och om Nacka

217

GM: Men jag måste säga någonting som man inte, som kanske finns på andra ställen, andra sommaridyller. Så är det kanske att man umgås mycket sommarstugeägare emellan, men det gör man inte här.

AU: Nej

GM: Man pratar lite grann, men det är inte så att man springer ut och in hos varann alltså.

AU: Nej

GM: Alla har lite distans alltså.

AU: Är det något som du tycker är positivt?

GM: Ja, jag vill inte...Ja, jag är inte sån att jag tycker om att springa ut och in och dricka kaffe i stugorna. Det har jag inte...Jag vill gärna vara lite

grann för mig själv. Jag söker inte upp...ingen uppsökande verksamhet...../skratt/
Men det är väl dom här då.....men det finns ställen där man hela tiden skall umgås.

AU: Ja med dansbana och allt möjligt.

GM: Man har inte sådanadär gemensamma saker alltså. Sen har det med det att det är mycket äldre människor här. Så att man har väl inte samma....De har sina barn och barnbarn och det räcker alltså, men man umgås inte sinsemellan såhär.

AU: Men de berättade att ni hade hjälpts åt med brunnsborrning, det var flera stycken som gjorde det samtidigt. Eller hur?

M: Vadå?

AU: När ni borrade brunnen

M: Ja då pratade vi med varandra, för att han Johansson borrade först här ser du! Och då frågande jag honom vem är det som borrar hos dig? Och då fick jag tips om vem det var och då pratade jag med honom och då kom han hit och borrade 1983 hos mig. Han borrade 82 hos honom, sen på våren i mars var han och borrade brunn. Och han gick ner...dom fick gå ner etthundrafemton meter här bara för att få vatten, det fanns inget förr och det tog två dar för honom att borra det. Och det var ju...och drog han vatten in också och gjorde klart allting, så vi fick allting ordnat och fint. Vi tyckte det var värt pengarna, vi måste ju göra någonting för att få vatten, vi kunde ju inte.....innan dess fick vi åka ner till Bagarströmmen och hämta vatten.

GM: Vi har burit dunkar här!

M: Femhundra liter om dan hämtade jag ibland.

AU: Ojoj

M: Ja jag hade en stor karavan här en - bil.
Jag fyllde tjugofemliters dunkar

GM: Det kunde vara tie dunkar ibland som vi bar upp för här och ställde här.

241

M tycker att en annan fördel är närheten till havet.

Fiske möjligheten.

Sonen fiske intresserad

M var rädd att sonen skulle hamna i dåligt sällskap i

Rågsved föredrog att han var med dem på landet.

Det är viktigt att barnen har någonstan att ta vägen.

284

Lungt område utan inbrott under tjugo år.

292

AU: Men jag tänkte åker hit någonting på vintern och tittar till?

M: Oh ja, jag är här varje vinter och matar fåglarna, det kan jag tala om för dig./skratt/
Den här vintern har det varit så mycket fåglar här för att det har varit snö. Domherren som inte har varit framme på många år kom fram, och det har varit fullt i fågelholken.

GM: Hur ofta har du varit härute då?

M: Jaa, varannan dag eller var tredje dag, det räcker ju inte, jag fyller ju på, jag har köpt så mycket frön och brö och allting. Så de har ju fått allt, så de har ju inte behövt lida någon nöd de där fåglarna som var här

299

M berättar att han även matar rådjuren även om han inte "törs" tala om det för grannarna.

M: Rådjuren har gjort mycket skada, men jag kan säga de var före mig här.

AU och GM: Mm

M: Och det var en som sprang omkring med en lista här för många år sedan och ville att jag skulle skriva på om att de skulle skjuta rådjuren. Jag bad honom gå ut härifrån området. Jag vill inte ha med det att göra, dessa djur dom fanns före mig sa jag och jag måste ju ta reda på....jag kan skydda mina växter så att jag klarar dem utan att rådjuren....

GM: Javisst!

M: ...de har ätit upp mycket för mig, men ändå vill jag ha dem kvar! För de tillhör det här området.

GM: Vi har haft räv här och grävlingar, vi har haft två ugglor som alltid har suttit här på kvällarna, suttit här uppe i ledningarna.

AU: Det är fantastiskt!

310

Fortsatt diskussion om djurlivet.

Om hur man skyddar sig mot rådjuren. Till sist kommer M fram till att det trots allt inte riktigt går att skydda sig.

332

M: Jag är lite rädd för det att när den här utbyggnaden kommer att gestaltas...när den kommer att bli färdig här så kommer nog en hel del av de här djuren som har funnits här....

GM: Ja, de försvinner, de försvinner

M: ...som har haft sitt hem här kan man säga, de kommer inte känna igen sig här och de kommer att försvinna. Och det blir naturligtvis inte bara skog och natur som skövlas utan även djuren kommer att få vidkänna den utbyggnad som blir. Och jag tycker att vi ska vara rädda om våra djur och vår natur för det skall vi lämna över till våra barn och barnbarn tycker jag.

AU: Javisst. Hur har ni, just den här tanken att den delen av tomten är helt...där plockar ni era.....

339

GM:...blåbär och svamp alltså...och det ska, vi har aldrig funderat på..

AU: Nej

GM: Min man ville bara odla rododendron, jag sa på sidan, /AU skrattar/ men du går inte in i skogen för det där är en ren blåbärsskog. Ingenting annat.

M: Det är hon som äger huset.

AU: Jaja

M: Det är jag som bestämmer
/gemensamt skratt/

GM: Nä men en bit, ja menar den här biten framför kan man ju försöka, där kan man ju försöka odla. Men det måste finnas en vild...lite vildhet också.

AU: Mm

345

Fortsatt diskussion om blåbären. De har sålt bär och även låtit grannar plocka. Man har också ett kantarellställe som man däremot inte är lika generös med.

M pratar om att det nog inte går att hindra folk från att fälla träden.

371

AU: Har ni levt annorlunda här än när ni har varit hemma med matlagning...hur har dagarna sett ut?

M: Ja det har varit att vi har suttit här och gått upp och tagit vår dusch här, och suttit och druckigt kaffe här och sen har vi gått ut och hållit på i växthuset eller ränsat ogräs eller planterat någonting och suttit här och tagit reda på de olika namnen då när vi har förberett, hittat dom latinska namnen och så har man sprungit med planterna och funderat på var ska man sätta ner allting här. För det är inte så lätt att hitta något hål /skratt/.

AU: Nej, det förstår jag.

380

Man har varit ute och badat och fiskat när man hade båt.

Man talar om att förra sommaren (1994) var det så varmt att det nästan blev för varmt att bada i Bagarsjön. Måleriarbeten.

MG Broderar och gör lapptäcken

391

AU: Och matlagning och så, har det varit lite enklare....

GM: Mycket mycket enklare, det har inte varit något större problem alltså. /M håller med/

AU: Mm

GM: Vi grillade ju då i början här de första åren

M: Vi röker fisk

393.

Man har renoverat möbler. M hjälper till med sonens båt.

GM gillar att bara kunna gå rakt ut och plocka blåbär. M berättar om de äldre damer som bor på Renvägen som flyttar ut på våren och hem på hösten precis som paret Järnmark, Melkerssons har däremot åkt mer fram och till baks med bil.

M tycker det är synd om de unga som aldrig kommer ha råd att köpa sommarstuga.

M menar att Nacka kommun borde behålla området som sommar stugeområde - en grön oas. Han menar att det skulle kunna vara ett minne från gången tid.

460

Man har handlat i Orminge och gynnar kiosken

472

GM är halvt pensionär, jobbar som cirkelledare i franska och engelska. Reser till Frankrike och England för att upprätthålla språkkunskaperna.

530

M berättar om sin yrkeskarriär.

Styckare

Fönsterhantverk

M renoverar sommarstugan och renoverar även möbler.

SLUT

Äldre bilder

L95-0096/1 Gruppbild 1933. Fotograf: Oskar Pettersson.
Ingrid Johansson:: "Ja det måste vara...ja här sitter min mamma och jag i knäet där och här är min pappa, här är Maj-Britts mamma Elna och pappa Gusten och broder Bengt och här sitter Maj-Britt själv och tittar fram där. Och dethär är moster Olga och deras dotter Bibbi. Dom som hade tomten brevid här och så är det då morbror Ocke som vi sa, Oskar hette han som tar den här bilden för dom hade en kamera en såndär lådkamera."

L95-0096/1 Guppbild 1939-40. Fotograf Oskar Pettersson.

Med utgångspunkt från denna bild utspinner sig följande samtal:

Ingrid Johansson: "Och här är Maj-Britts mamma då Elna och pappa Gusten och så Bengt då brorsan. Men Maj-Britt är ju inte med själv för du jobbade säkert då för du var ju sexton år då nittonhundrafyrtio.

Maj-Britt.: Ja, jag jobbade då på sommaren..så.

Ingrid Johansson: Här är moster Olga då och sen morbror Ocke som tar bilden, men vår kusin Bibbi hon finns inte där för hon blev bara sex år."

*L95-0096/6-5 Marie Ann duschas av sin mamma Emmy en varm sommardag.
Bilden är tagen sommaren 1941. Fotograf: Olga Pettersson.*

*L95-0096/5. Ca 1955. Fotograf: Oskar Pettersson.
Emmy Jonsson och maken Henning - Marie Anns och Ingrids föräldrar tar igen
sig tillsammans med Olga Pettersson som var flickornas moster.*

L95-0096/9 1960-talet. Henning Jonsson i trädgården. Under intervjun berättar damerna att deras pappor byggde huset själv efterhand som de hade pengar för att köpa byggnadsmaterial. Marie Ann tillägger: "Jag tror inte dom kunde sätta sig ner och koppla av eller sitta. Ja det är klart dom kunde sätta sig ner och dricka kaffe och prata en stund, men dom måste nog vara verksamma tror jag med någonting." Ingrid instämmer och säger att hon tror att de var väldigt stolta över sitt bygge. Kösbärsträdet på bilden planterades som kärna när tomten köptes.

Bilder från
Marie Ann Svärd,
Ingrid Johansson och
Maj-Britt Pettersson
fastighet

LF95-0004/13. Lännerstahöjdens väg 17.

LF95-0003/18. Storstuga.

LF95-0003/28. Ingrid Johansson förbereder kaffe och kakor i köket inför intervjun.

LF95-0003/34. Marie Ann under intervjun. Taket är det samma som det som Ingrid Johansson berättar om i intervjun. Sådär berättar hon: "Pappa gick ofta och titta sådär och tyckte att det var fint och sådär. Speciellt kommer jag ihåg när han satt på varandan där och tittade upp i taket och det är gulmålat och så är det lister, då sa han: ja, det här taket det är djäkligt fint."

LF95-0003/22. Möblerad hall.

Bilder från
Hjördis och Anders
Järnmarker
fastighet

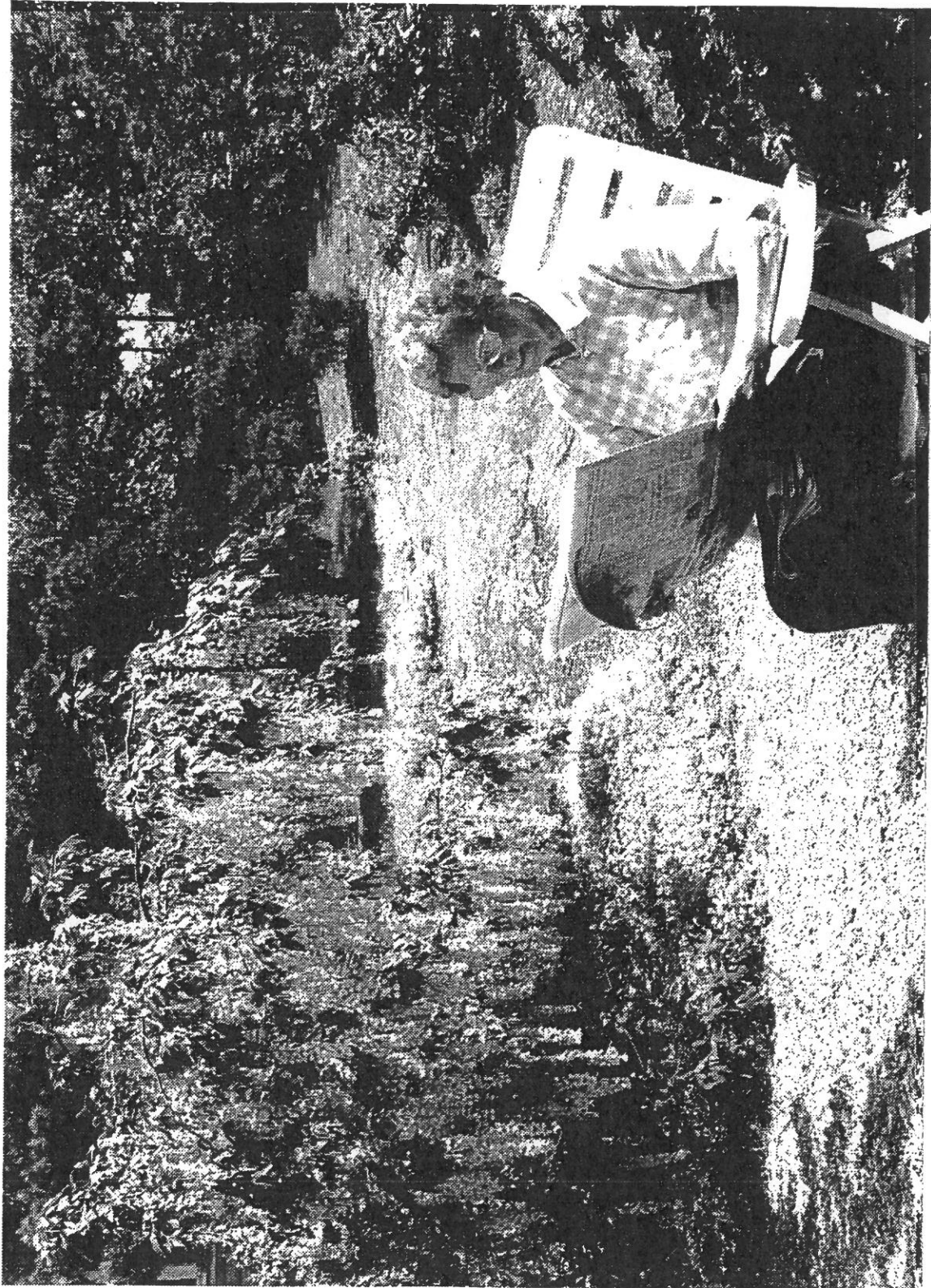
LF95-0002/30. Gång upp till sommarstugan. Anders och Hjördis uppskattar trädgårdens planering. De tycker om spaljén som är övervuxen med vildvin och skyddar mot insyn. Paret säger att deras gemensamma älskningsfärg är gult, tagetesen som blommar längs gången har man drivit upp i fönstret hemma i stan under våren.

LF95-0006/6. Hjördis och Anders Järnmärkers sommarstuga.

LF-0002/32. Hjördis Järnmarker tar igen sig under gullregnet med tidningen. Trädgården är en vacker kombination av naturtomt och ömsint vårdad trädgård. I intervjun beskrivs hur många av växterna har sin speciella historia för paret.

LF95-0002/10. Pumpen. På sidorna 7-10 i intervjun berättar paret hur det gick till när Hjördis Järnmarker beställde brunnborrning som en överraskning för maken.

LF95-0002/6. Anders Järnmarker vid pumpen och Hjördis Järnmarker i köksfönstret.

LF95-0002/13. Anders Järnmarker påväg till grannarna systrarna Malmén med färskt vatten ur den egna brunnen.

LF95-0005/4. Veranda. Husets interiör har inte målats om sedan makarna Järnmarker övertog det 1950.

LF95-0005/12. Storstugan med utsikt mot verandan.

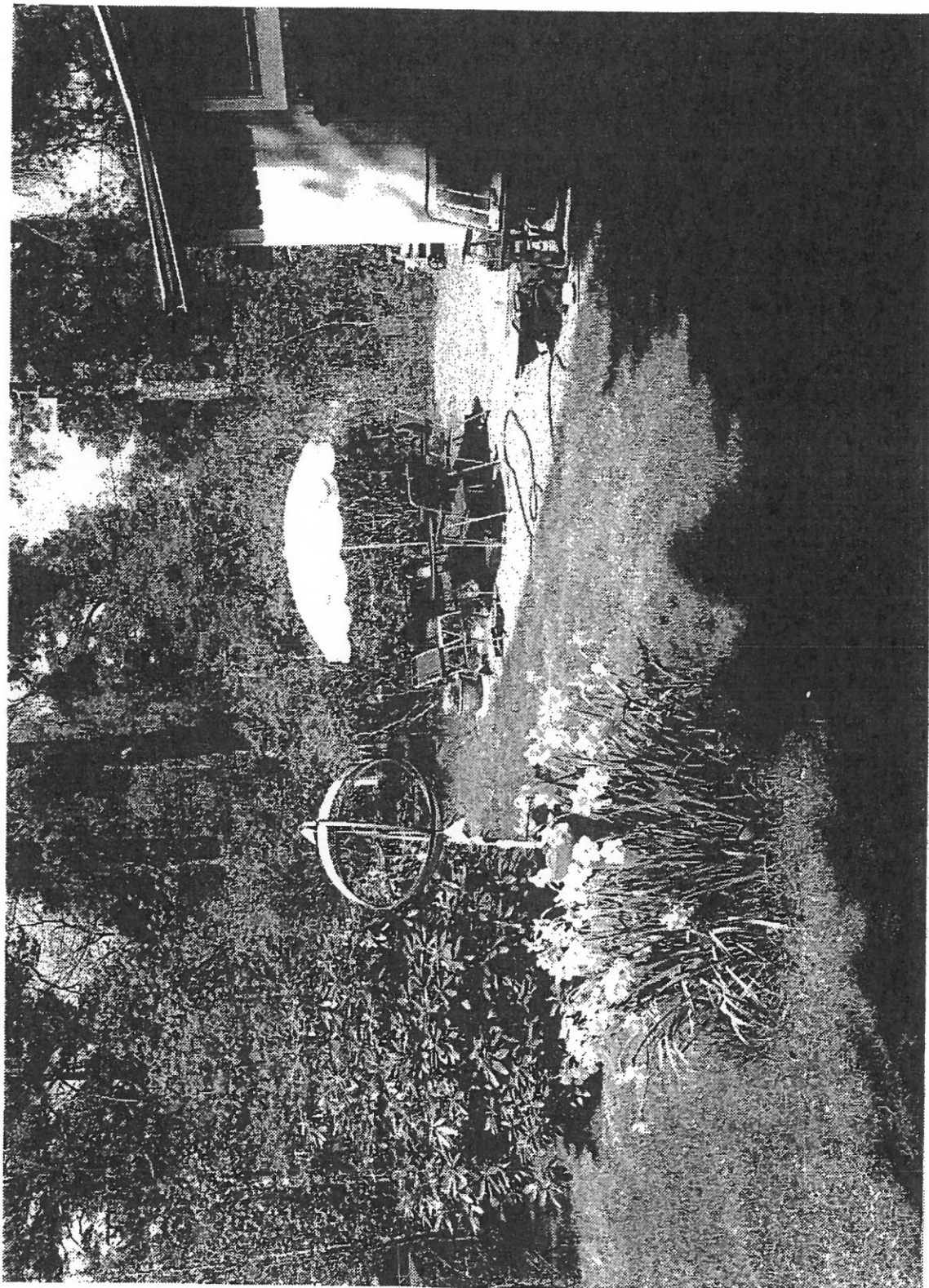
LF95-0005/10. Sovrum.

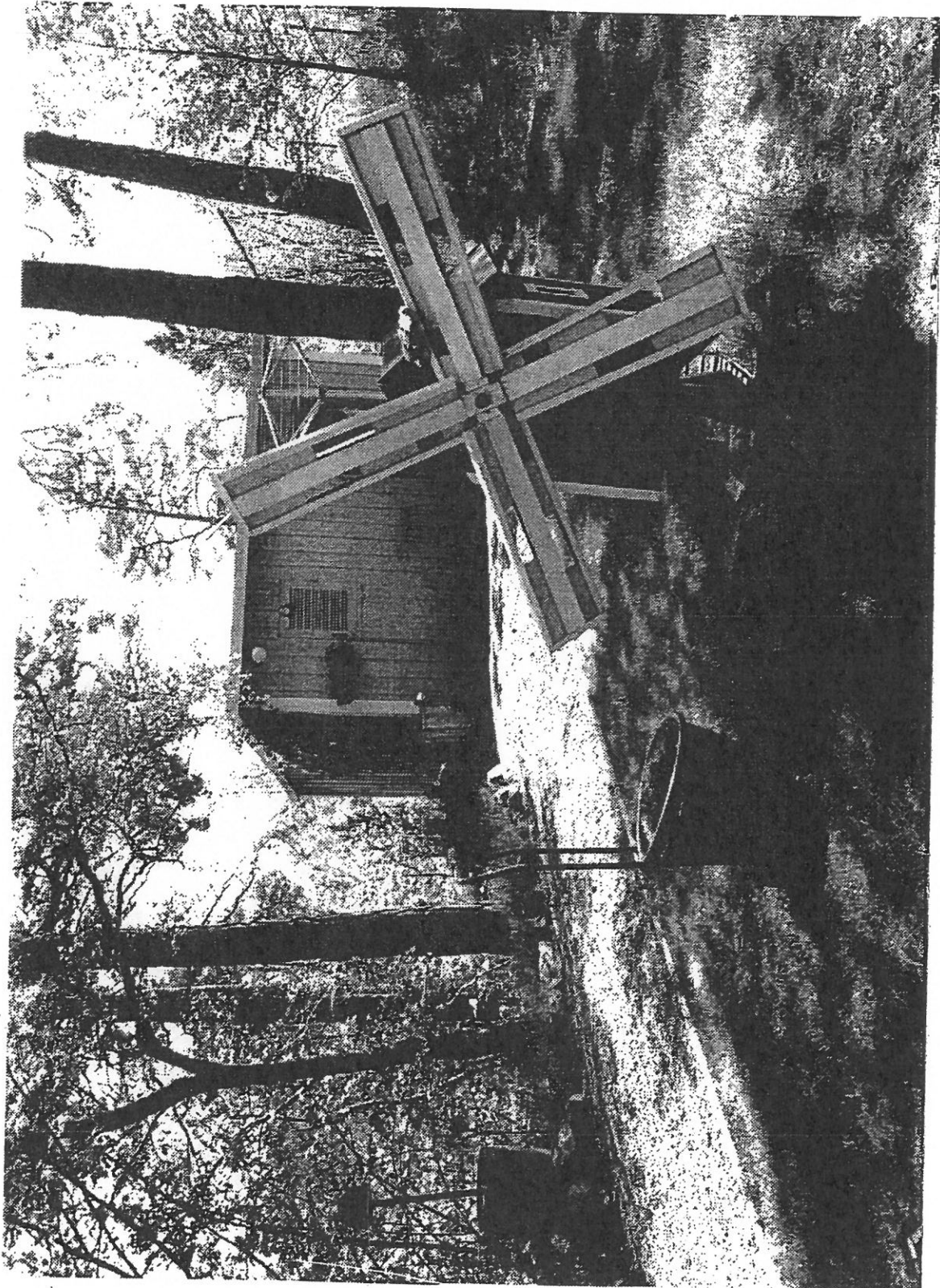
LF95-0005/6. Kök. Ur intervjun: Hjördis Järnmarker: "Ja, jag har ju plattan här, men jag tänder så mycket i vedspisen och använder den. Plattan är jag inte så väldigt förtjust i, nu när jag kokar kaffe bara sådär så gör det inget."

Bilder från
Gun Johansson
fastighet

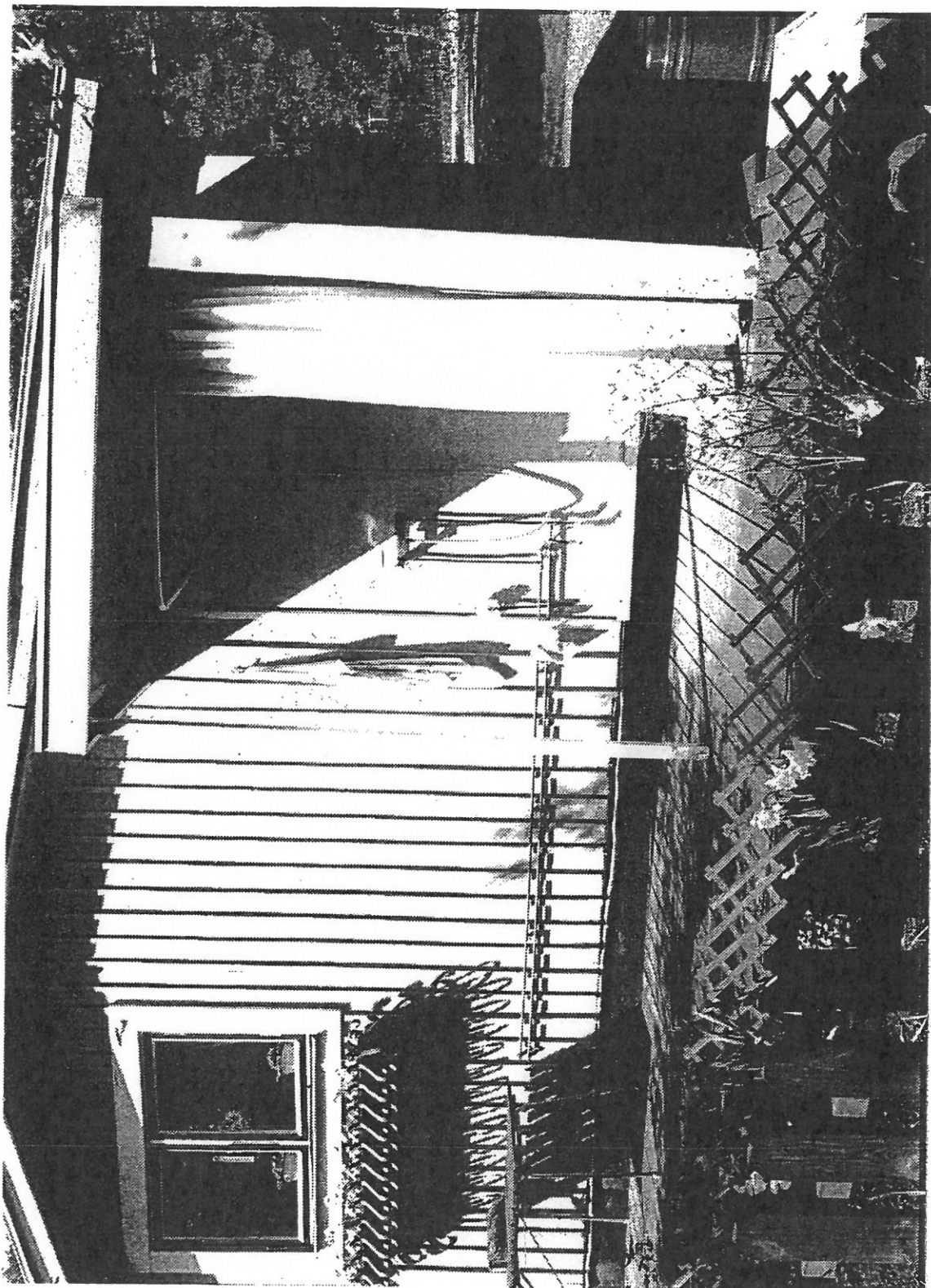

LF95-0003/10. Gun Johanssons sommarstuga på Lännerstahöjdens väg 8.

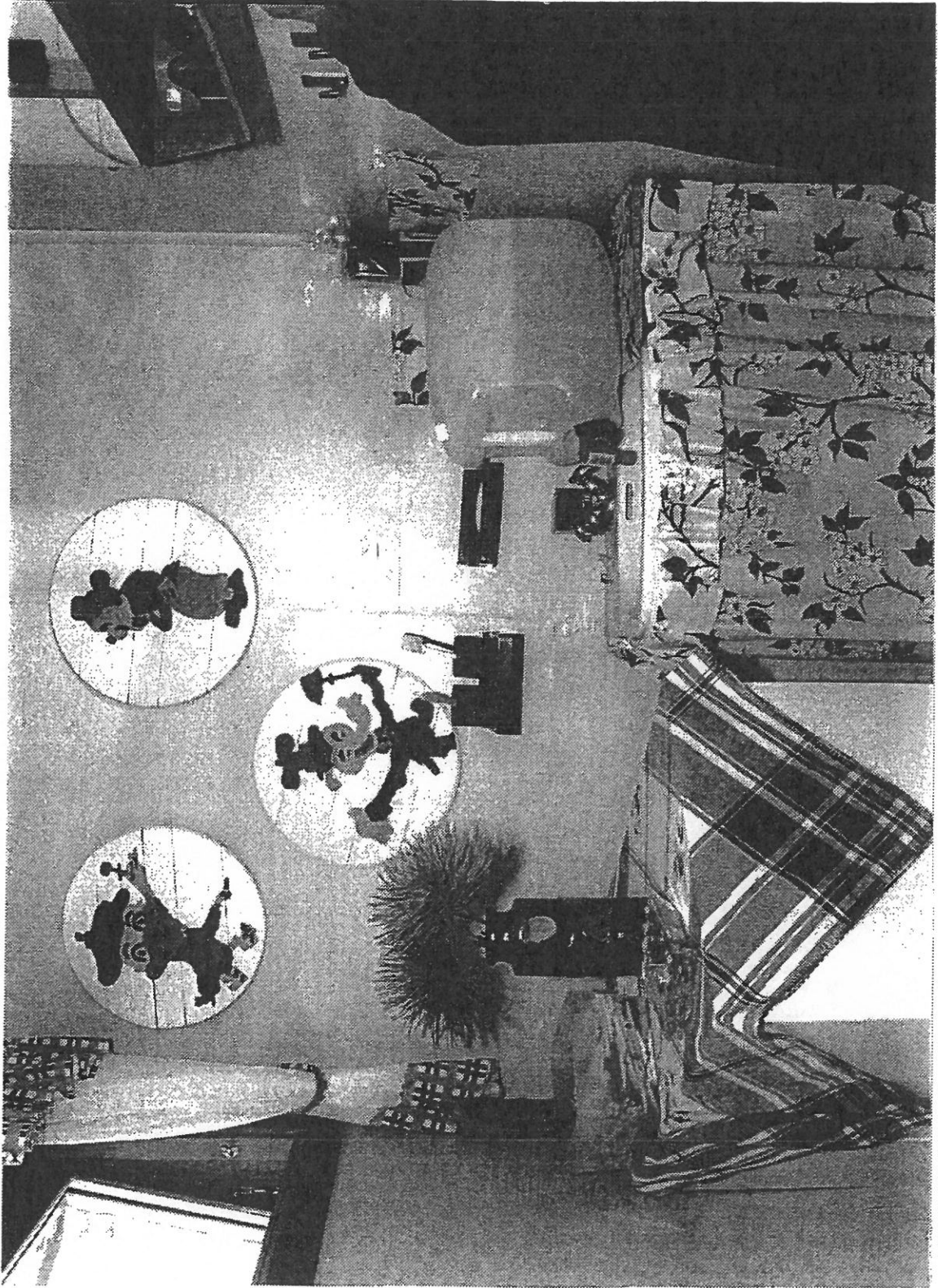

LF95-0003/9. Gun Johansson berättar om parets trädgård i intervjun: "tidigare brydde vi oss inte om blommor eller annat utan vi hade verkligen bara ren skogstomt. Det här eländet /pekar på trädgården/ kom till när vår son gifte sig.....då skulle tomten snyggas till".

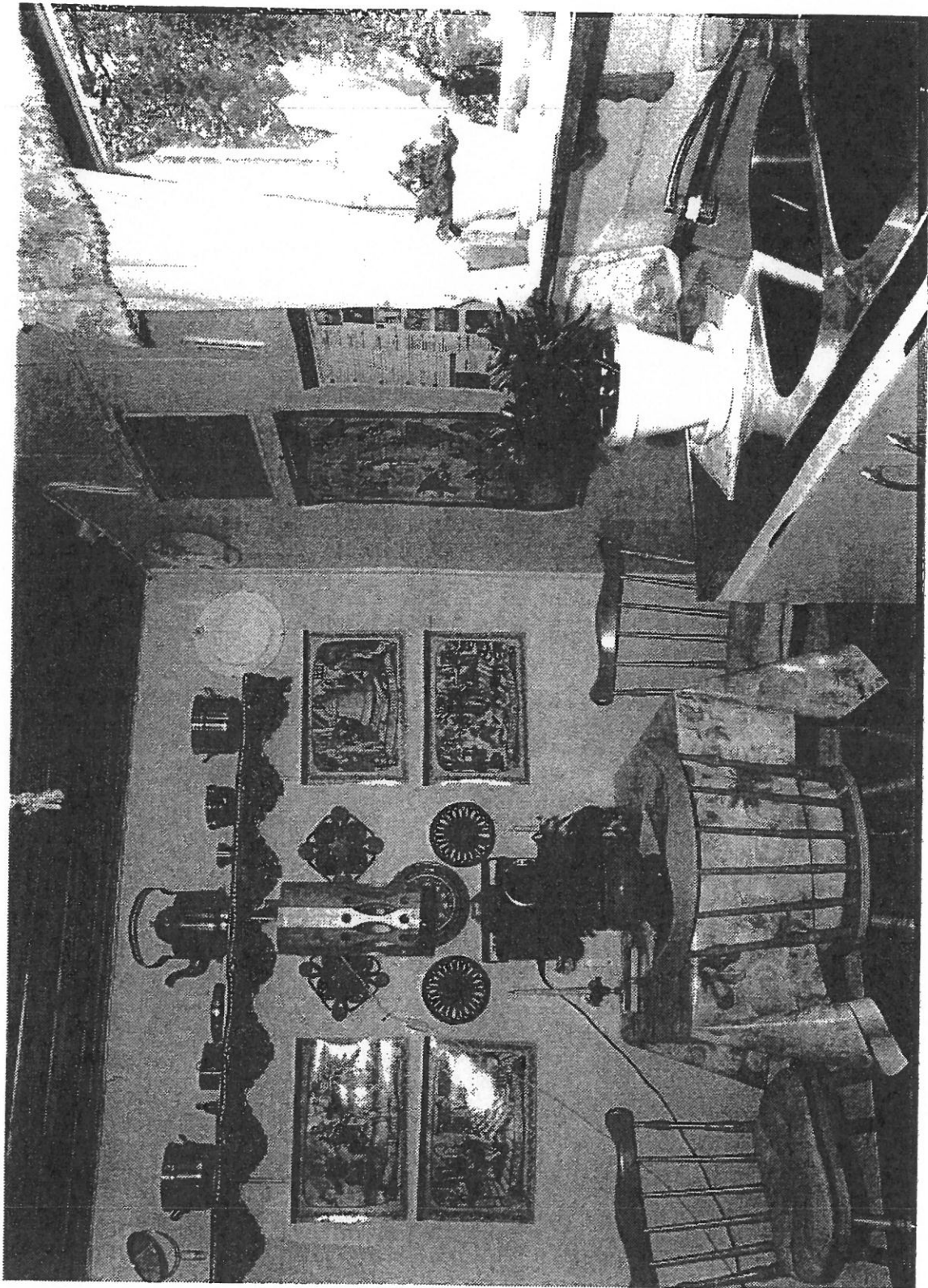

LF95-0003/3. Paret Johanson har själv dragit in vatten och har en dusch på utsidan av huset. Man har sökt bygglov under ett flertal tillfällen för att kunna bygga in duschen, men enligt Gun Johansson har man alltid fått avslag trots att det bara rör sig om ett par kvadratmeter.

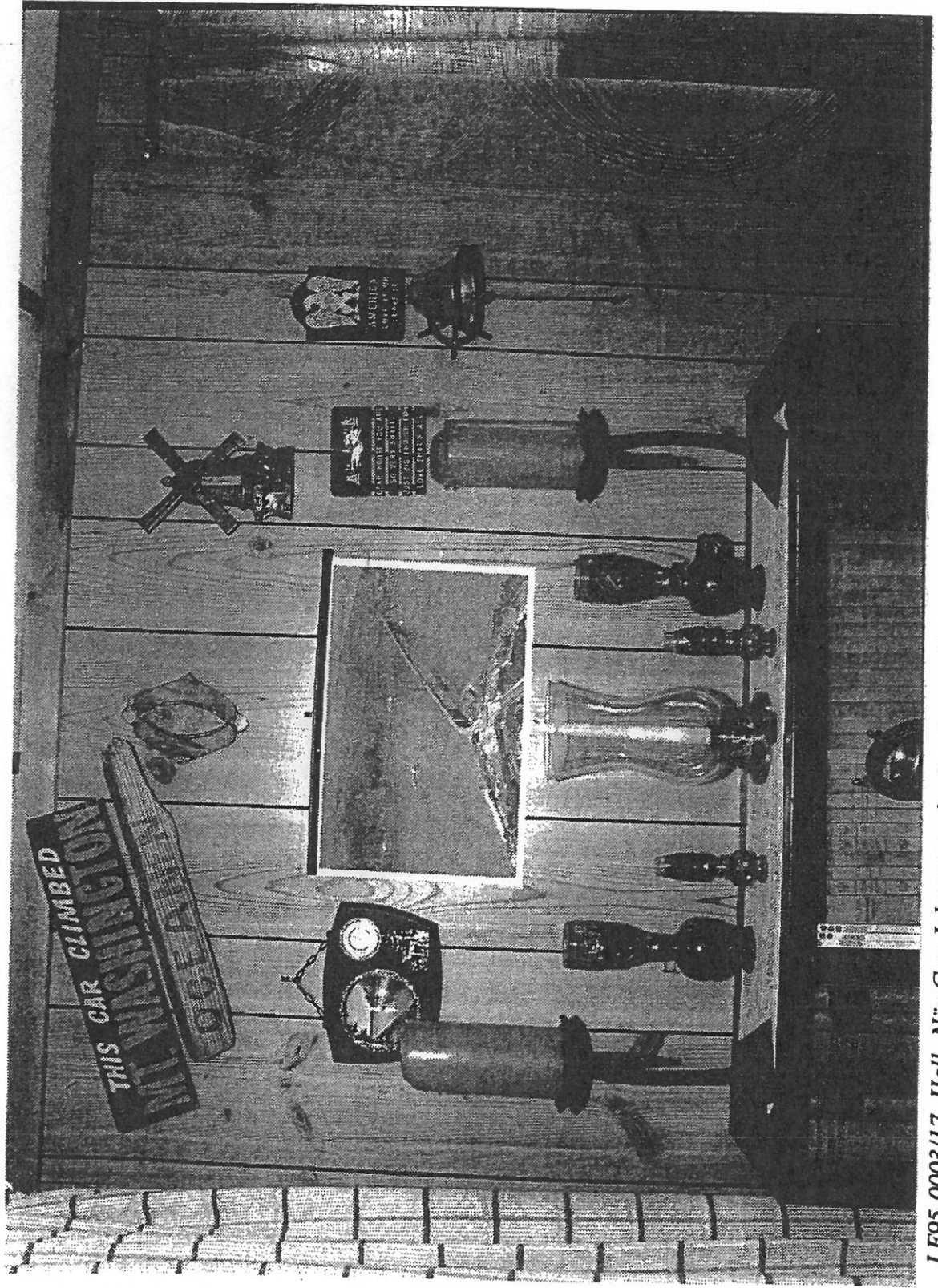

LF95-0003/7. Handfat och vattendunk i anknytning till utedasset.

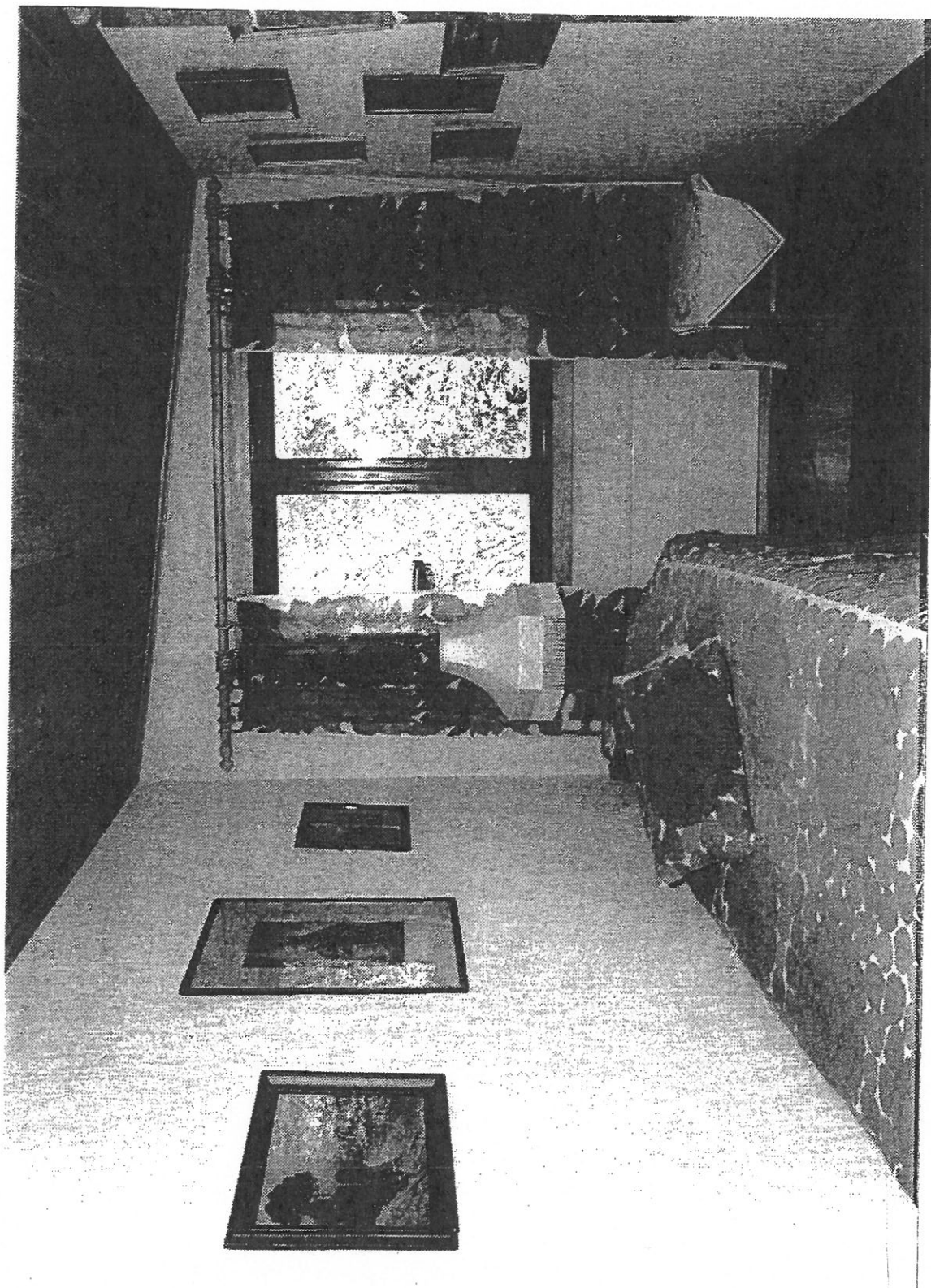

LF95-0003/18. Kök. Gun Johansson berättar att de första åren tog hon med sig husgeråd fram och tillbaka mellan lägenheten i stan och sommarstugan. Nu har hon dubbel uppsättning av allt.

LF95-0003/17. Hall. När Gun Johansson visade mig runt i huset pratade vi om att i en sommarstuga kan man tillåta sig lite annorlunda möblering än hemma i stan. Här har man samlat minnen från en resa till USA.

LF 95-0003/12. Sovrium.